

KULTURNÉ – SOCIÁLNI ČASOPIS

MAJ – KVĚTEN – NR 5 – 1964 – CENA 1 ZL.

nech žije 1. máj sviatok pracujúcich

VIAC AKO TRETINA ĽUDSTVA NAŠEJ ZEMEGUĽE PREŠLA UŽ ZAČIATKY CESTY VYTÝČENEJ VLADIMÍROM ILJIČOM LENINOM. POZNAME NIELEN PRESNU DEFINÍCIU KOMUNIZMU, KTORÚ FORMULoval program KPZR, ale máme v našich rukách prostriedky aby sme vyplnili túto definíciu obsahom. ROZHODUJÚCE JE TO, že TIETO PROSTRIEDKY NIE SÚ SNOM A že LEN NA NÁS SAMÝCH ZÁLEŽÍ PRIVEDENIE DÁVNYCH SNOV DO ICH CIELA.

V druhej polovici osemdesiatých rokov minulého storočia, ako výsledok rýchleho rozvoja kapitalizmu, búrliovo sa rozvíjala aj robotnícka trieda. Vo veľkých priemyselných strediskach robotníci nadchnutí duchom proletárskej solidarity spajali sa v odborovom hnutí a robotníckych združniach.

„Robotníci spojte sa!“ „Osem hodín práce — osem hodín odpočinku — osem hodín na vlastné potreby“ — to sú popredné heslá za realizáciu ktorých bojovali robotníci. Domáhali sa ustálenia termínu, od ktorého by platil jednotný pre všetkých a všade pracovný deň.

Arénou najúrputnejších bojov za zlepšenie pracovných podmienok stáva sa Chicago v spojených štatoch. Tuna väčšina odborových organizácií a najmä sociál-revolucionári nadšene podporujú oprávnené požiadavky robotníkov. Tuna v roku 1884, v ozvduši štavej kampane buržoáznej tlače proti požiadavkam o skrátenie pracovného dňa, sjazd chicagských odborových a robotníckych organizácií schválil historické uznesenie:

„Federácia odborových a robotníckych organizácií Spojených štátov a Kanady sa uzniesla, že od 1. mája 1886 pracovný deň bude trvať úradne 8 hodín a odpôriča sa robotníckym organizáciám, aby v uvedenom čase prispôsobili stanovy svojich okruhov tejto rezolúcie.“

Ked nastal tento prvý deň, deň 1. mája 1886 roku na celom území Spojených štátov, pod heslom „Žiadame

8-hodinový pracovný deň a zlepšenie pracovných podmienok“ — vo všetkých priemyselných strediskach, robotníci prestali pracovať.

Otrasení mohutnosťou robotníckej solidarity, kapitalisti mobilizujú obrovské množstvo polície, špiclov a agentov, stavkokazov ako aj mobilizujú štátu políciu. V Chicago, na námestí Haymarket, polícia bez výstrahy zahajila paľbu do účastníkov zhromaždenia. Konečne spáchala provokačný bombový atentát na demonštrantov. Táto provokácia umožňuje zatknutie stoviek robotníkov a započatie, na základe falosného obvinenia, paródie súdneho procesu. Siedmi robotnícky predáci boli odsúdení na trest smrti a mnohí ďalší na dlhodobé väzenie.

Kontrofenzíva kapitalistov sice oneskorila vývoj robotníckeho hnutia, ale nebola v stave ho zadržať. Behom nasledujúcich rokov robotnícke rady opäť stanuli do boja za zavedenie 8-hodinového pracovného dňa od 1. mája 1890, a slová „mučenici z Haymarket“ stali sa v Spojených štátoch symbolom májového sviatku.

Akcia amerických robotníkov bola pozorne sledovaná európskymi robotníckymi organizáciami a bola prenesená na územie Anglicka, Francúzska, Nemecka a iných štátov. Predáci organizácie socialistického hnutia na sjezde II. internacionále v Paríži, dňa 14. júla 1889 roku, ustanovili 1. Máj sviatkom robotníckej triedy, dňom medzinárodnej manifestácie a v duchu rýchle sa vzájomajúcej proletárskej solidarity vytýčili priamy cieľ — zjednotenie medzinárodného proletariatu v boji za osemhodinový pracovný deň.

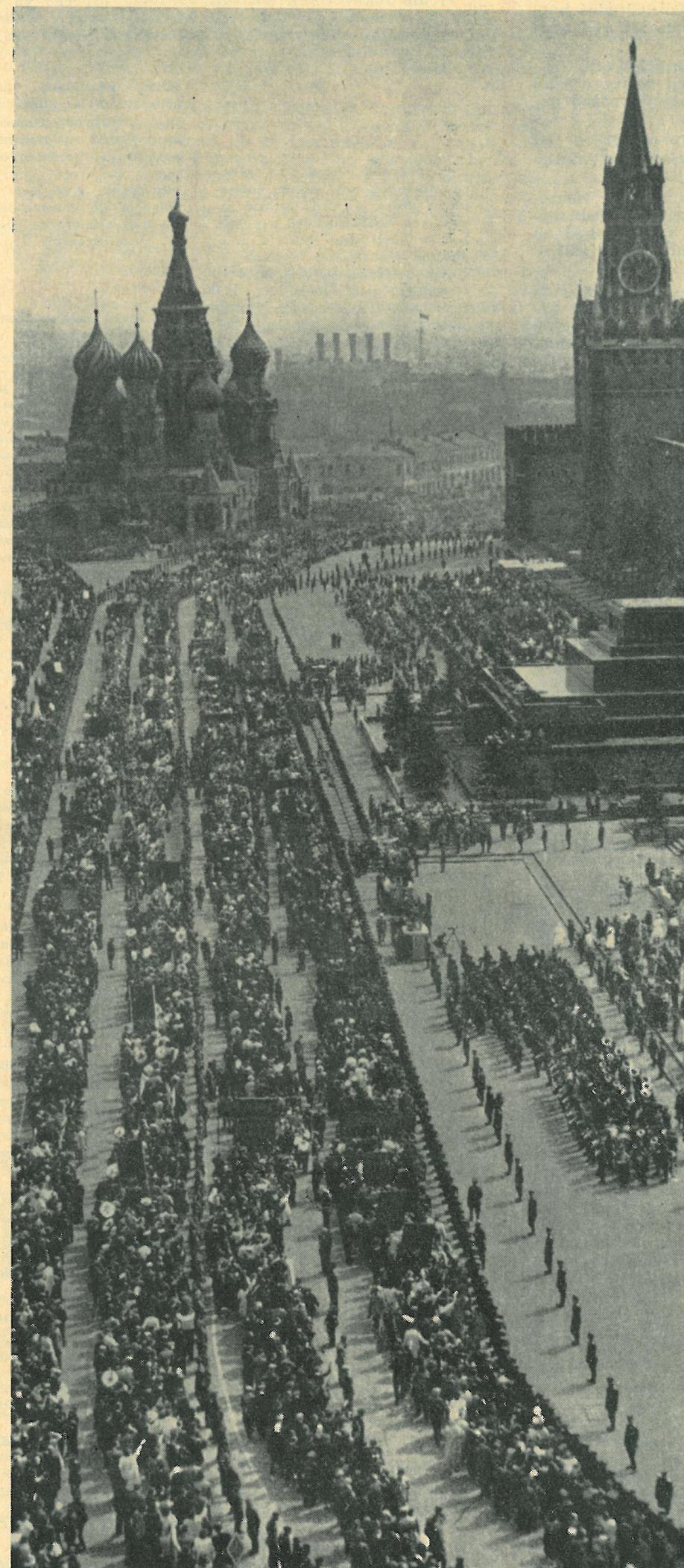
Robotnícky 1. Máj rýchle sa rozšíril na všetky krajinu, všade tam, kde žili robotníci. O rok neskôr bol organizovaný vo Varšave a v Prahe, Bratislave, Budapešti a iných hlavných mestách.

Vo Varšave 28. apríla 1890 roku, v podmienkach teroru carskej polície II. proletariát vydal výzvu v ktorej o.i. hľasal:

„Bratia poľskí robotníci! Na celom svete prvého mája zastanú stroje, zhasne oheň pod parným kotlom... Tovarníci s nečistým svedomím schovajú sa do myšiacich dier, a robotníci pôjdu na schôdze, kde budú radif o prostriedkoch víťazstva, prevzatia tovární a pôdy do spoločného vlastníctva pracujúcich... A my nemôžeme sa len prizerať zdaleka ako bojujú naši súdruhovia v cudzine“.

Robotníci Poľského kráľovstva čestne odpovedali na výzvu II. proletariatu 1. mája vo Varšave prestali pracovať početné podniky. K stavke pristúpilo asi 10 tis. robotníkov. Počet na vtedajšie podmienky carského režimu imponujúci. Bola to prvá a jediná roku 1890 prvomájová slávnosť v hraniciach ruského carského impéria.

Uplynuli ešte dlhé roky bojov poľskej robotníckej triedy za svoje práva a len v podmienkach Ludového Poľska, hesla II. proletariatu stali sa faktami.

Komunizmus je bezriedné spoločenské zriadenie s jednotným všeobudovým vlastníctvom výrobných prostriedkov a úplnou spoločenskou rovnosťou všetkých členov spoločnosti, kde zároveň s všeobudným rozvojom ľudu vyrastú i výrobne sily na základe neustále sa rozvíjajúcej vedy a techniky, kde spoločenské bohatstvo bude zo všetkých zdrojov tieč plným prúdom a kde sa uskutoční veľká zásada „každý podľa svojich schopností, každém podľa jeho potrieb“. Komunizmus je vysoko organizovaná spoločnosť slobodných a uvedomelých pracovníkov, v ktorej plne zakotví spoločenská samospráva, práca v prospech spoločnosti sa stane pre všetkých prvou životnou potrebou, uvedomelou nutnosťou, a každý bude uplatňovať svoje schopnosti tak, aby prinášal najväčší úžitok ľudu.

(Z programu KPZR)

PRVÝ SLOBODNÝ

Rok 1918. V Sovietskom sväze prebieha prvá v dejinách sveta, slobodná prvomájová manifestácia. Viťazstvo Októbrevej revolúcii oslobodilo stošesdesiat miliónov najviac utlačovaných ľudí na svete. Vznikal nový svet — prvý socialistický štát.

Proletári vládnú len šesť mesiacov. Krajina, ktorej vládli bola vyňičená vojnou, biedna a pohružená do vnútorného chaosu. Veľkostatkári, kapitalisti a generaliti ceste nerezignujú, usilujú zničiť a zadržať beh revolúcii. Medzinárodná buržoázna koalícia posila svoje vojska, usiluje sa zadlaviť mladú republiku rád.

Na severe — v Murmansku a Archangeľsku pristávajú britské vojská. Na zakaukazsku Francúzi. Za ich pomocí vzniká vláda esera Čajkovského. Od Finska ohrozuje Petrohrad nemecká armáda generála von Goltza.

Na južnom fronte vojaci Červenej armády v fažkých bojoch odopierajú útoky Nemcov a bielogvardejcov. Do Arménska a Azerbajdzánska vchádzajú turecké vojska.

Litovsky, Lotyšsko, Estónsko a Bielorusko okupujú Nemci. Na Ukrajine vládne carský generál Sokoropackij. Jednotky bielogvardejca generála Krasnova pokušajú sa o pochod na Moskvu. Menševici a nemecké vojska usilujú sa podriadiť si Gruziu, ohrozené je Povolzie a Sibír.

V takýchto podmienkach sovietski robotníci slávia svoj prvý májový sviatok. Na ústredných námestiah Moskvy konajú sa početné manifestácie. Medzi účastníkmi státičicových pochodov kráčajú oddiele včerajších vojnových zajatecov, dnes súdruhov: Maďari, Čechoslováci, Juhoslovenia, Rumuni. Pochodujú poľskí revolucionári. V Petrohrade od skorého rána do neskôrce večera šli nepretržité prúdy robotníkov, šli vojaci Červenej armády, aby o niekoľko hodín, priamo z manfestácie istú na frontu.

V doterajšom priebehu dejín, KPZR, strana robotníckej triedy stala sa dnes stranou národnov Sovietskeho sväzu, ktoré pod jej vedením, v opretí o zásady marxizmu-leninizmu tvoria nový život komunistickej spoločnosti SSSR.

NÁS PRVÝ

Medzi ruínami oslobodenej Sovietskej armádou a poľským vojskom Varšavy, roku 1945, na Placu Teatralnym v prvomájovom pochode šli státičicové zástupy manifestantov. Nedaleko bola ešte vojna, ľudia nemali chlieb, odev a strechu nad hlavou. Napriek tomu šli radostne, aby oslavili deň 1. Mája — po prýkrát v dejinách Poľska, robotnícka trieda v pevnom zväzku s pracujúcimi sedliakmi, stala sa vládnoucou triedou v Poľsku.

Za socialistické Poľsko, v ktorom by vládol ľud v mene záujmov ľudu, bojovali niekoľké pokolenia Poliakov. Ideatáckeho Poľska svietila bojovníkom SDKPiL a KPP ako aj ľavého krídla PPS. Konečne vykrištalizovala túto ideu a uskutočnila Poľská robotnícka strana, založená poľskými komunistami v januári roku 1942 — v krvavých rokoch okupácie, ktorá podrobila najfažnejšie skúške všetky sily poľského národa.

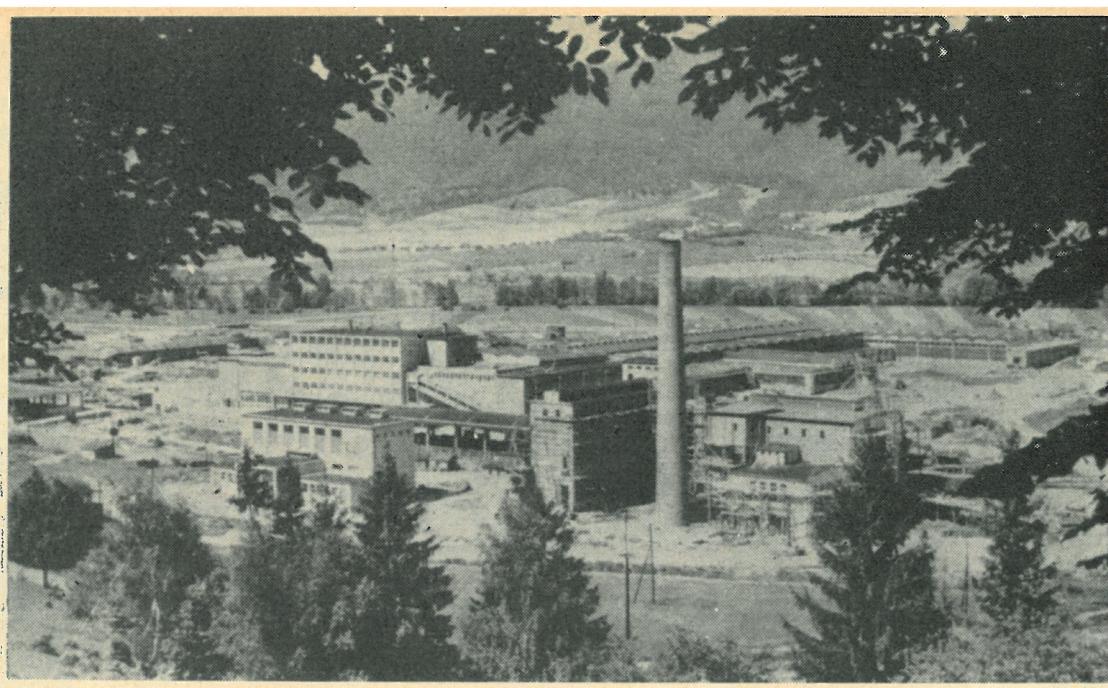
Ked opäť pre ľudstvo zažiaril mier, balkón zničenej Varšavskej Opery zaplnil sa davom nad hlavami ktorého viali na vetre vlajky, transparenty ako aj nezpočetné, putáče a plagáty, ktoré obsahovali program Manifestu Poľského výboru oslobodenia, pri základoch ktorého tkvela myšlienka programu PPR.

O tri roky neskôr — 15. decembra 1948, poľské robotnícke hnutie spojilo svoje rady na ideovej základni marxizmu-leninizmu. „PPR, odchadzajúca ako strana zo scény dejín poľského robotníckeho hnutia — vravel Wl. Gomulka na 20. výročí založenia PPR — zanechala toto hnutie zjednotené prenechala miesto jednej jedinej marxisticko-leninské strane poľskej robotníckej triedy, ktorá sa stala pokračovateľkou chvályhodných idei a chvályhodných stránok svojej hrdinskej predchodyne“.

Správna politika strany v priebehu dvadsiatych rokov Eudového Poľska, stretla sa s plnou podporou poľského národa ako aj autoritu na medzinárodnej aréne ziskala námaha ktorú vynakladá Eudové Poľsko v boji za mier. Pomer medzi stranou a spoločnosťou stváriuje sa v opretí o leninské zásady. Strana vraví národu otvorené tak o úspechoch ako aj o fažkostach svojej politiky, vynakladá starostlivosť, aby slovili súhlasne s činnosťou. Vodec strany a vlády vysvetľujú politiku strany spoločnosti, pýtajú sa mas na ich mienku.

O zväzku strany s náromom svedčí tiež jej organizačný rozvoj a príliv do jej radoch popredných robotníkov, sedliakov, technickej inteligencie, učiteľov a mládeže. V radoch 1.470 tisíc členov a kandidátov PZPR je súčasne viac ako 600 tisíc robotníkov, 180 tisíc sedliakov, 107 tisíc inžinierov a technikov, 72 tisíc učiteľov.

V súhlase s uzneseniami XV. pléna KC PZPR v júni tohto roka bude sa konať IV. sjezd PZPR. Strana kráča k sjezdu s veľkimi úspechami politickými a ideologicými, s plným pre-svedčením o správnosti svojej politickej línie. Sjezd vytvýri úlohy strany a perspektívky rozvoja Poľska v nasledujúcom historickom období, ktoré prinesie úspešné ukončenie stavby socializmu v našej krajine, ktorý znamená Mier, Prácu, Sloboду, Rovnosť, Bratstvo a Šťastie Všetkých Národov.

9. mája Československá socialistická republika oslavuje 19. výročie oslobodenia. Behom týchto rokov CSSR dosiahla obrovské úspechy vo výstavbe socializmu.

Na fotografii: vybudovaná nedaleko baní v Lubeniku pri Košiciach továreň na výrobu magnetitej tehly bude r. 1964 vyrábať 300.000 ton tohto výrobku.

POLSKÁ STRANICKO-VLÁDNA DELEGÁCIA V SSSR

Na pozvanie Ústredného výboru Komunistickej strany Sovietskeho svazu a vlády Sväzu sovietskych socialistických republík bola v Sovietskom sväze s príateľskou návštěvou stranicko-vládna delegácia Poľskej Ludovej republiky pod vedením I. tajomníka Ústredného výboru Poľskej zjednotenej robotníckej strany, Włodzimierza Gomulka a predsedu Rady ministrov PRL Józefa Cyrankiewicza.

VIII. CELOSTÁTNY SJAZD SVÄZU POL'SKÝCH UČITEL'OV

Sväz poľských učiteľov má asi 350 tis. členov vo svojich radoch. Posledne vo Varšave konalo sa zasadanie tohto Sväzu, ktorého sa zúčastnilo 570 delegátov tohto obrovského počtu členov. Sjazdu sa zúčastnili predstavitelia najvyšších stranických a vládnych orgánov s Włodzimierom Gomulkom a Józefom Cyrankiewiczom na čele.

Sjazd zhodnotil nádherné výsledky dvadsaťročného výročia PRL v oblasti vedy a osvety ako aj účasť Sväzu a všetkých učiteľov v práci nad poživovaním didakticko-výchovnej úrovne škôl, nad ďalším rozvojom školstva a upevňovaním jeho sociálno-ideologickej základov.

Bol zdôraznený obrovský rozvoj školstva všetkých typov škôl. Stačí pripomenúť, že v tomto školskom roku vzdeláva sa 4-krát viac študentov ako v predvojnových rokoch.

Hlavnou tému zasadania, ktoré zhromaždení venovali veľa pozornosti boli úlohy učiteľov spojené s realizáciou školskej reformy v obore didaktiky ako aj výchovy, neustáleho poživovania

vania kvalifikácií pracujúcich učiteľov. Veľa miesta venované bolo výchovnej činnosti školy, upozorňujúc na nutnosť poživovania úrovne tohto obooru práce.

Zasadanie ZNP bolo tvorivým vkladom do celonárodnej diskusie nad súčasnými tézami pred IV. sjazdom strany.

DOHODA O PRIATEĽSTVE

19 rokov delí nás od podpisu poľsko-sovietskej dohody o priateľstve, vzájomnej pomoci a spolupráci z dňa 21.IV.1915. Uplynulý čas potvrdil jej výhody a potrebu. Poľsko stało sa aktívnym subjektom na medzinárodnej aréne. Jeho početné mierové iniciatívy stretávajú sa na celom svete s pozornosťou a uznáním. Sučasne z krajiny ekonomicke zaostalej, predávannej v mnohých oblastach zahraničnému kapitálu, Poľsko zmenilo sa na krajinu rozvíjajúcu sa bujne priemyslu.

Poľsko-sovietska dohoda bola a je elementom mieru a bezpečnosti v Európe, slúžila a slúží životným záujmom bratských susedných národov.

DNI OSVETY, KNIHY

A TLACE

Základom dňa, ktoré sa začína pred IV. sjazdom strany a pred započatím oslav 20-výročia Eudového Poľska, je predovšetkým rozvinutie širokej ofenzívy v obore osvety, kultúry a politicko-ideologickej výchovy spoločnosti.

Mimoriadna pozornosť bude venovaná ukazaniu ideologickej výchovnej funkcie kultúry, popularizácii výrobkov našej kultúrnej revolúcie — dosiahnutí v obore zovšeobecňovania umenia a osvety.

V programe „Dni“ dôležité miesto bude zaoberať škola a učiteľ, popularizácia dosiahnutí na-

šej vedy a školstva, takých výrobkov ako, likvidácia negramotnosti ako aj rozvoj osvety dospelých.

Tohoročné dny osvety, knihy a tlače budú prebiehať v dňoch od 3. do 17. mája, a na dedine do konca maja. Započne ich deň pracovníka kultúry.

OBYVATEĽA ČSSR

UPRAVUJÚ HROBY

POL'SKÝCH BOJOVNIKOV

Praha (PAP). V 30 obciach pri Prahe nachádzajú sa hroby poľských vojnových zajatcov z druhej svetovej vojny, vojakov II. poľskej armády, ktorí zahynuli počas bojov o oslobodenie bratského Československa ako aj početných väzňov koncentračných táborov zavraždených v posledných týždňoch druhej svetovej vojny. Podobne v oblasti Ostravy je veľa pamätných miest i hrobov poľských väzňov ako aj partizánov. Na území Slovenska nachádzajú sa zase hroby poľských partizánov, účastníkov slovenského národného povstania z augusta 1944.

Ustaľovanie priezvisiek poľských vojnových zajatcov a väzňov hitlerovských táborov, pochovaných na rôznych miestach Československa, stretávalo sa v mnohých prípadoch s veľkými fažkostami nakoľko nemecké organizácie snažili sa zahľať v istom období stopy napáchaných zločinov. Posledne zaoberal sa touto záležitosťou Sväz protifašistických bojovníkov, ktorí za spoluúprace s miestnymi národnými výbormi a konzulátom PRL v Prahe upravil už radu hrobov a popraví, kde zahynuli vo vojnových rokoch Poliaci. V širokom merítke budú prevádzane práce tohto druhu tento rok — rok 20. výročia Eudového Poľska. Účasť v týchto práciach prihlasujú obyvateľia československých mest a dediniek.

JEDNYM ZDANIEM

Jeszcze w bieżącym miesiącu zakończone zostaną prace przy elektrowni międzynarodowej kolejowej Warszawa — Katowice — Praga Czeska. Od tej pory kursować nią będą pociągi elektryczne.

Rada Bezpieczeństwa na swym posiedzeniu zwołanym na wniosek Jemenskiej Republiki Arabskiej uchwaliła rezolucję potępiającą brytyjską agresję w Jemenie.

Rząd NRD zaapelował do rządów USA, Wielkiej Brytanii i Francji by nie zgłaszały zastrzeżeń w sprawie rokowań między rządami NRF i NRD na temat normalizacji stosunków między obu państwami.

Praski dziennik „Zemédeltské noviny“ opublikował sensacyjne szczegóły dotyczące Martina Bormanna. Naoczny świadek twierdzi, że brał udział w pogrzebie zwłok Bormanna w Berlinie tuż po zakończeniu działań wojennych.

W NRD przebywała z wizytą przyjazni radzieckie delegacja wojskowa z marszałkiem R. Malinowskim.

W Polsce bawił się wizyta ministra sprawiedliwości Republiki Austrii — dr Ch. Broda.

Amerykanie wystrzelili z przylądka Kennedyego pustą kabinię kosmiczną „Gemini“, która ma za zadanie sprawdzić możliwości wystania paru kosmonautów w jednej kabinie.

Ambasador Chińskiej Republiki Ludowej Wang Ping-nan złożył wizyty pożegnalne W. Gomułce i J. Cyrankiewiczowi przed swym powrotem do kraju.

Wkład oszczędnościowe ludności na księzcach PKO wykazują dalszy wzrost i na koniec marca osiągnęły sumę 32 mld 786 mln zł.

1 MAJA W ROBOTNICZEJ ŁODZI

przed wojną i obecnie

Na prośbę „ŻYVOTA” pisze
tow. MICHALINA TATAROWNA-
-MAJKOWSKA
I sekretarz Komitetu Łódz-
kiego PZPR

Nastroje w Łodzi kształtoły warunki ekonomiczno-społeczne, walka o prawo do życia jej klasy robotniczej. Genezą tej sytuacji był oczywiście charakter przemysłowy miasta oraz szybko rożącą się fortuną niemal na oczach jednego pokolenia. Dobra koniunktura z wielkim rynkiem zbytu na wschodzie (tj. w Rosji Carskiej) zrodziła plutokrację. W latach międzywojennych, pod rządami sanacyjnymi nie poprawiło się życie mieszkańców Łodzi. Typowy charakter kapitalistycznych kontrastów panował w dalszym ciągu i tworzył obraz z jednej strony pięknych pałaców otoczonych wysokimi parkanami i ogrodami, z drugiej zaś całe dzielnice „familijników” i ruder, w których w tysiącach jednoizbowek gnieździło się po 8 i więcej ludzi. Średnia zagęszczenia na izbę wynosiła 3,8 osób. Nikt z ówczesnych rządów nie troszczył się o takie sprawy jak: wodociągi, kanalizacja, ochrona, zdrowia oświaty czy kultury. Wynik tego to m.in. najwyższy w kraju procent chorych na gruźlicę i najwyższy procent zgonów.

A więc Łódź, największa w Polsce miasto przemysłu włókienniczego liczące około 700 tysięcy mieszkańców nie posiadała wyższych uczelni i rodzinnych intelektualistów. Przez ówczesnych kapitalistów Łódź była zwana miastem smutnym, brudnym i buntowniczym. Do roku 1939 była ona najbardziej zaniedbanym i opuszczenym miastem.

Jak wspomina wybitny przywódca ruchu rewolucyjnego, były robotnik łódzki Julian Marchlewski, „obchód 1-majowy w roku 1892 przerodził się w potężny strajk powszechny robotników Łodzi, Zgierza i Pabianic”. Krwią robotniczą splynęły ulice... Lenin, pisząc o barykadach łódzkich w 1905 roku, wydarzenia te stawiał za wzór robotnikom całego świata.

Nieprzerwanie narastała walka klasy robotniczej o wyzwolenie społeczne i narodowe. Mimo terroru sanguinacji w latach 30-tych, groźby utraty pracy i widma głodu, mimo miotania trujących gazów i szarż policji konnej na manifestantów, ludzie wychodzili na ulice. Ściągali z przedmieścia o smrodliwych uliczkach i po brzegi wypełniali czerwienią sztandary ulic Piotrkowską. Tradycyjnie na Wodnym Rynku, na ulicy Głównej i Piotrkowskiej, corocznie przechodziły chrzest bojowy ponad 100-tysięczne demonstracje jednolitofrontowe. W ogniu salw karabinów i ataków konnej policji padali ranni, a często zabici. Pochód łamał się i cofał lecz znów zwartym szeregiem formowały się i wznosiły proletariackie sztandary i transparenty, na których widniały hasła: „Żądamy chleba i pracy dla wszystkich”, „Żądamy powszechnego naużania”, „Proletariusze wszystkich krajów łączcie się”, „Niech żyje Republika Rad”, „Precz z faszyzmem”.

W masach wzbierała nienawiść wobec kapitalistów, twórców tej łódzkiej nędzy i bezrobocia. W mieście wybuchały strajki powszechnie i generalne. Kryzys światowy szczególnie odbija się na przemyśle włókien-

niczym, a więc i jego głównym ośrodku — Łodzi i okręgu łódzkim. Następuje katastrofalny w skutkach spadek produkcji, zamknięcie fabryk, masowe redukcje. Mnożą się zatrudniające szeregi bezrobotnych, przekraczając liczbę 80 tysięcy. Gazeta „Nowiny” pisze w lipcu 1902 r. o Łodzi „jakie mieście nędzy i rozpaczy”, w którym na 120 tysięcy robotników pracuje tylko połowa. Z tego jedynie 30% zatrudnionych jest przez pełny tydzień. „Nędza mas pracujących jest już tak wielka”, pisał o Łodzi „Kurier Warszawski” (1913) — że dosłownie i bez żadnej przesady 10 tysięcy dzieci robotników w wieku szkolnym nie może wyjść z domu, bo nie ma bielizny ani ubrania. „Okropnie przedstawiają się stosunki mieszkańców łódzkich robotników”, pisze inna gazeta — notuje się największe zagęszczenie na 1 izbę. Do historii „łódzkiej biedy” należą tysiące wyroków eksmisyjnych rocznie. Taka była Łódź fabrykanckich pałaców i robotniczej nędzy, miasto najostrejszych kontrastów społecznych w Polsce kapitalistycznej.

W tej sytuacji ukształtowały się rewolucyjne tradycje miasta, któremu nadano miano „Czerwonej Łodzi”. Stąd wywodzi się wysoka ocena łódzkich walk rewolucyjnych i potężnych, często krwawych demonstracji 1-Majowych, na które na zew Komunistycznej Partii Polski i lewicy socjalistycznej szła klasa robotnicza — jak pisał poeta Leopold Staff, przepojona gnievem sprawiedliwości.

W Polsce Ludowej, w której władzę sprawuje lud pracujący, robotnik — ten dawniej krzywdzony i poniawiany parias, jest pełnym gospodarzem. I dalej jest obecnie charakter święta 1-majowego. W wyzwolonym kraju straszliwie zniszczonym na skutek działań wojennych łódzki robotnik staje w pierwszych szeregach budowniczych ludowej ojczyzny. Przymuje na siebie ciężar, a zarazem zaszczytny obowiązek zaopatrywania całego kraju w materiały włókiennicze i odzież. W pierwszych chwilach po wyzwoleniu wiele centralnych instytucji państwowych znajduje lokum w naszym mieście stosunkowo najmniej zniszczonym w kraju. Do ubogiego wówczas jeszcze skarbu państwa wpływają z Łodzi pieniądze — owoc trudu robotniczych rąk i poświęcenia dla wspólnej sprawy. Jednocześnie zmienia się oblicze miasta Łodzi.

Manifestacje 1-majowe są jak dawniej liczne, bojowe, ale nie gniewne i buntownicze a radosne i rozwiewane. Transparenty głoszą: „Wzmożonym wysiłkiem budujemy Ojczyznę Ludową i Socjalizm”, „Bronimy pokoju i międzynarodowej solidarności mas pracujących”. Dzisiejszy 1-Maja mobilizuje ludzi do dalszej pracy i pomagania dobr gospodarki ogólnonarodowej. A więc tak jak dawniej klasa robotnicza była gotowa do buntu i burzenia tego co było złe, tak dzisiaj jest gotowa walczyć o utrwalenie i pomnożenie zdobycznych gospodarczych, społecznych i socjalnych.

W roku 1964, rocznicowym roku obchodów XX-lecia Polski Ludowej społeczeństwo m. Łodzi, dokona podsumowania owoców swojej pracy i na swej dorocznej manifestacji 1-majowej zaprezentuje duży dorobek.

Po pierwsze — Wybudowaliśmy 125 tysięcy pięknych siedzib mieszkalnych z pełnym wyposażeniem. W wyniku tego wskaźnik zagęszczenia na 1 izbę zmalał z 3,8 w latach międzywojennych do 1,78. Ilość mieszkaniów korzystających z wodociągów i kanalizacji wzrosła z 226,7 tys. do 461,7 tys. mieszkańców. Wskaźnik zieleni na jednego mieszkańca wzrosł z około 10 do 30 m².

Po drugie — Zmieniała się struktura przemysłu i zatrudnienia. Obok tradycyjnego przemysłu włókienniczego, który kosztem około 4 miliardów zł. został poważnie unowocześniony i zrekonstruowany, powstały nowoczesne zakłady przemysłu maszynowego, chemicznego i elektronicznego.

Po trzecie — Wybudowaliśmy 99 nowoczesnych gmachów szkolnych. Zaspakajając głód nauki wśród mas pracujących, dzięki ofiarnej pracy klasy robotniczej, powstało 7 wyższych uczelni, 3 wytwórnio filmowe i wiele instytutów naukowo — badawczych. A wiele w nowoczesnych warunkach kształca się i pracują nowe kadry polskiej inteligencji. Miasto ongiś zaniedbane w rozwoju, przekształca się w poważny ośrodek nauki, kultury i sztuki.

Tegoroczny 1-maja jest jubileuszowym świętem w życiu naszego narodu. Charakterystycznym dla łódzkiego święta pracy — podobnie jak w całym kraju — są liczne czynne produkcyjne. Ludzie pracy naszego miasta, robotnicy i inteligencja realizując program jubileuszowego roku Polski Ludowej, obok ofiarnej pracy zawodowej, swą obywatełską postawę zamarzają wielokrotnym wzmożeniem czynów społecznych. Ich praca i trud przyczyni się do dalszego rozwoju naszego miasta i do dalszych zwycięstw socjalizmu w naszym kraju.

MICHALINA TATAROWNA-MAJKOWSKA
I Sekretarz Komitetu Łódzkiego PZPR

Na našej dedine prebicha živá diskusia. Diskutuje sa o predsjazdových tézach schválených XV. plénom KC PZPR. Na otvorených stranických schôdzach diskutuje sedliaci — členovia strany a nestranici. Nie je a nemôže byť ľahostajnej dedine ako a nakoľko môže stúpnúť poľnohospodárska výroba, ako sa bude rozvíjať celé národné hospodárstvo v najbližšej 5-ročnici, t.j. v rokoch 1966-1970.

Predsjazdové tézy obohatené myšlienkami stoviek tisícov členov strany a nestraníkov, schválené na IV. sjezde PZPR budú programom ďalšej výstavby socializmu v našej vlasti.

Co je treba predovšetkým uviesť, ak sa jedná o návrhy obsiahnuté v tézach a týkajúce sa poľnohospodárstva?

Dôležité je predovšetkým to, že ak tézy poukazujú na to, že v rokoch 1966-1970 poľnohospodárska výroba malá by stúpnúť o okolo 14,5% v porovnaní s rokmi 1961-1965, to hned náhodzame odpovedať, že nastane to v opredí o výdatne zväčšenie moderných výrobných prostriedkov obohateného assortimentu. Nastane obrovský vzrast investícii (asi 180 mld. zł.) v poľnohospodárstve a v organizáciach pracujúcich pre poľnohospodárstvo. Sedliacké gazdovstvo obdržia úveru na výrobné a stavebné ciele v značne väčších rozmeroch ako v minulých rokoch. Okrem toho naša dedina obdrží patričný počet kvalifikovaných odborníkov, nastane tiež ďalšie zovšeobecnenie odbornej osvetly medzi priamymi výrobcami.

Aktivita a spoločensko-hospodárska iniciatíva sedliakov spojená s činnosťou a pomocou štátu bude základným elementom podmieňujúcim splnenie úloh

vytyčených najbližším sjazdom strany. Každý kto pozorne sleduje obsah myšlienok, ktoré formulujú predsjazdové tézy, bez námahu spozoruje, že bolo otvorené „zelené svetlo“ pre ďalší rýchly rozvoj nášho poľnohospodárstva, tak vo veľkoveřobe ako aj v súkromných gazdovstvach.

chovu. Strana len vyšla v ústrety tendenciam stvárujúcim sa v tomto oboře v našom poľnohospodárstve. Tohto bude pokračovaním doterajšej námahy, popri čom intenzifikácia rozvoja chovu dobytka vysunuje sa do čela poľnohospodárskych úloh. V rokoch 1966-1970 stav osípaných, v súhlase s pred-

môžu ich tiež nakupovať rolnícke družstva, rolnícke kŕužky a rôzne rolnícke strediská. Sedliaci môžu kúpať telia a obdržia na tento účel zvláštne úvery s termínom splacania týchto do 20 mesiacov, a všetky trovy spojené s prehliadkami u zverolekára a dopravou bude hradit štát.

V tých rajónoch, kde sú veľké areále pasienok a pomelioračných lúk sú zavedené uholné prémie. Za každý kus mladého dobytka váhy viac ako 250 kg, sedliač môže nakúpiť 350 kg uhlia. Nezávislé od toho v 19 okresoch Poľska (okr. Nowy Targ nepatri medzi tieto) v ktorých preváža mliečny smer zvieracej produkcie, bude priznávané právo nákupu 400 kg uhlia za každú zatelenú jalovicu.

Je tiež treba upozorniť, že už súčasne započalo sa organizovanie súťaží o chovné jalovice, za ktoré sedliaci, ktorí sa týčia súťaží zúčastnia, obdržia patričné prémie. Kvôli umožneniu rozvoja chovu dobytka boli značne zvýšené dodávky cementu na stavebne účely. Stačí keď pripomenieme, že v rokoch 1964-1965 plán predpokladá vybudovanie na dedine viac ako 24 tis. maštali (pre 6, 8 a 12 kusov dobytka) ako aj viac ako 220 tis. silosov. Roľníci, ktorí započnu chov bukatov, budú môcť nakúpiť v GS patričné prefabricaty na stavbu maštali na úver do 30 rokov. Opercentovanie týchto úverov je nízke. Okrem toho od roku 1966 poľnohospodárstvo obdrží ročne 15 tisíc malých elektrických strojov na dojne.

Toto všetko sú základy umožňujúce plnú realizáciu úloh načrtnutých v predsjazdových tézach v obore chovu hospodárskych zvierat.

HOSPODÁRSKY

Je nemožné ani len v krátkosti predjeti v jednom článku poľnohospodársku problematiku obsiahnutú v predsjazdových tézach PZPR. Preto chcem upozorniť len na jednu časť a to na chov, ktorý je najrentovnejším obojom poľnohospodárstva.

pokladmi, mal by stúpnúť do viac ako 14 mln. kusov, t.j. o okolo 2,8 mln. kusov v pomere k roku 1963.

Za účelom rozvoja chovu rožného dobytka ako aj dosiahnutia značného rastu produkcie hovädzieho mäsa, už pred XV. plénom KC boli schválené

DISKUTUJEME

Tézy poukazujú na nutnosť zaistenia ďalšieho kvalitatívneho a kvantitatívneho rozvoja chovu rožného dobytka. Predvída sa zvýšenie produkcie jatočného dobytka tak, aby roku 1970 dosiahnuť okolo 2,5 mln kusov bukatov a zlikvidovať zakálanie teliat nízkej výhy. Vzrast produkcie mlieka bude opredý hlavne na zvýšení dojivosti a menej na vzraste počtu dojnych kráv. Celkový vzrast počtu rožného dobytka má činiť okolo 3 mln. kusov z čoho len asi 400 tis. krav.

Zmeny, ktoré vo výsledku toho bude mať miesto v štruktúre rožného dobytka neznamenajú zmenu v smere

patričné uznesenia, vytvarajúce ekonomicko-výrobné podmienky pre intenzifikáciu chovu dobytka. Najdôležitejším uznesením je zákaz zakálania teliat v niektorých oblastiach Poľska (tentot zákaz zahrňuje 62 okresy). Okrem toho bola zavedená nová trieda nákupu teliat s váhou od 80 kg do 100 kg, ustálená cena pre túto triedu je 19 zł. za kg živej výhy. Upozorňujeme, že táto cena bola zavedená nie za účelom zvýšenia predaja teliat sedliakmi, ale predovšetkým pre to, aby tieto boli určené pre ďalší chov. Teliatia v tejto výhe zakúpene PZGS budú odozvádavane roľníkom do ďalšieho chovu.

O V Č E R A n a R A V E

Chudobná, smutná a biedna bola pred 20 rokmi Orava a Spiš. Ján Kovalík pripomína tie časy našim čitateľom. Behom tých našich 20 rokov veľa sa zmenilo, mení a ešte sa zmení. Budeme rádi, keď aj iní naši čitateľia nám napišú ako sa u nich žilo kedysi, a čo sa dosiahlo behom tých 20 rokov Ludového Poľska. Ako prišiel spoločenskými záväzkami k ucteniu slávného výročia a aké majú plány do najbližšej budúcnosti. Čakáme Vaše listy.

Ked' sme sa dožili 20. výročia Ludového Poľska pri tejto príležitosti prichádzajú nám na um spomienky na časy, ktoré sme prežili pred nastolením Ludovej vlády. Pre poučenie aspoň v krátkosti niekoľko týchto spomienok.

Ludia zo Zubrzcí chodili hľadať prácu do Rybníka, Katowic a inde, neviem kolko je to kilometrov, ale chodili peši, cestou sa živili kto čím mohol, ale najčastejšie žobraním a vodom. S prácou boli fažkosti, žijú ešte krajania, ktorí sa na to pamäťajú ako napr. Bazarník Ignác a Matstielia Ján. Obyčajne prácu nenašli a po niekoľkých dňoch neúspešného hľadania vrácali sa domov, opäť peši.

Naše ženy tiež sa snažili pomôcť chudobným domácnostiam. Chodili od nás 19 km do Czarného Dunajca zo Zubrzcí Dolnej, bolo to dokonca 25 km tak ako aj z obidvoch Lipník. Brali ženy 4 kopy vajec aj viac, kolko ktorá mala a už o polnoci šli na jarmok, ktorý býval pravidelne každý pondelok, dífajúc, že tam zarobia o 10 - 20 gr. viac na vajíčku ako na dedine. Ale ani to sa nie vždy poštastnilo. Stávalo sa, že obchodníci vravili „to sú holubacie vajcia“ - čo znamenalo, že sú malé. Stávalo sa aj inák. Ked' obchodníci videli, že na jarmoku je veľa žien s vajcami, dohovorili sa a všetci ponúkali také nízke ceny, že na jarmoku boli vajcia lacnejšie ako doma. Potom naše mamičky niesli tie vajcia späť, o hľade dlhé kilometre. Chlieb bol, ale nebolo ho za čo kúpiť. Autobusy nechodili a keď by aj chodili, boli sme tak chudobní, že by sme neboli mali na listok.

Z našej dedinky do Nového Targu je 32 km, samozrejme chodilo sa peši a topánky alebo krpce nosili sa na pleciach, aby sa nezdrali, len boháči chodili v topánkach v nedeľu. Porovnajme si to z dneškom, keď nikdo nechodi bosy, každý má vhodnú obuv a oblečenie. Cez leto do Zawoje, ktorá je 10 km od našej obce a možno, že už viač chodili tam naše mamičky ponúkať pánom sliepky a kohútiky, syr a maslo. Ked' sa im podarilo niečo predať, to bolo šťastie, ale v opačnom prípade museli zostať na noc a na druhý deň opäť ponúkať. Často sa vrácali domov s plácom a doma čakali domáci či nesie niečo pre hladné ústa.

Kto mal koňa, bol na tom lepšie, niekedy sa mu podarilo odviezť nejakého pána do Dunajca, ale aj tak bol veľmi šťastný keď za to dostal 3 zlote. Pre porovnanie kilogram cukru stal 1.20 zl., chlieb 70 grošov, topánky 12 zl., pánsky oblek, taký celkom obyčajný 30 zl. a jedno vajce 1 a pol groša a cez zimu 2 groše, najlacnejší fajkový tabák stal 30 a lepší už 60 grošov. Preto chudobní ludia sládli cukrom len na výročí sviatky.

Porovnajme si kolko vajec bolo treba na balíček tabaku. O prácu bolo veľmi fažko, a zárobky boli mizerné. Robotník zarábal 1.50 zl. denne a kto šiel pracovať gazdovi na řolu od východu slnka do západu, to jest 16 hodín denne, zarobil 1 zl. za okopávanie dostávali 2 zl. denne, ale tiež za 16 hodinový pracovný deň.

V našej obci je 230 čísel, pred 20 rokmi bolo v nej len 5 bicyklov. Dnes skoro v každom dome majú bicykel a v podaktorkách aj dva. O motorkach nikto ani nepočul, dnes ich je na dedine už 30, 2 osobné auta a 1 traktor. K tomu pravidelné premáva 5 autobusov denne. Dnes už nikto nemláti cepami len strojom. Do našej obce je vybudovaná asfaltka predtým bola len zlá vozovka. V obci je telefón, skoro každý druhý občan má rádio.

V našej obci máme Rožnícky krúžok, ktorý vlastní veľa hospodárskych strojov, sú pekné obchody. V Zubrzcí Dolnej bolo zavedené elektrické svetlo a Zubrzcí Górná má nádej na zavedenie.

V škole máme televízor, ktorý príahuje nie len mládež, ale aj starších občanov. Za pomocí okresných orgánov v Novom Targu a Ústredného výboru Československej kultúrnej spoločnosti, chceme zriadíť klubovňu. Kultúrny dom už stojí veľa rokov, je veľmi pekný - teraz len ho zriadíť. Na túto klubovňu sa tešia všetci občania a dúfame, že sa nám z nej podarí urobiť vzornú klubovňu. V našej obci máme lekára, ktorý sa teší všeobecnej úcte obyvateľov. Mali sme jedinu veľkú boľačku, ktorou bol bar „Pod Grapou“, ale vďaka okresným orgánom a pomoci redakcie „Život“ už je likvidovaný.

Bolo by dobre, keď by otcovia a mamičky dnešnej mládeže povedali svojim dcérám a synom ako to bolo voľať, ako veľmi sa zmenila tvár našej dediny behom tých 20 rokov Ludovej vlády, čo všetko sme obdržali, aby sme vedeli byť povdáčení Ludovej vláde a vážiť si to, čo máme.

JÁN KOVALÍK
Zubrzcí Dolna

Celý štát má menej obyvateľov ako napr. Brno. Jeho plocha čini 2.643 km² a skladá sa z dvoch ostrovov: Zanzibaru a Pemby, ale hoci malý už veľa hurbaju narobil v svetovej tlači na začiatku roku 1964. Proste hľasil sa k hlasu v záležitostach pre seba životne dôležitých.

Arabské príslovie hovorí, že keď na Zanzibare znie flauta, celá Afrika na východ od jazera musí tančovať. Tentokrát sa ukázalo, že Zanzibar pozorne počúva dozvuky udalostí, ktoré majú miesto v iných afričkých krajinách a urobil uzávery - pre seba. Mesiac po prehlásení nezávislosti v Zanzibare prepuklo ozbrojené povstanie afričkého obyvateľstva proti vláde arabskej menšiny. Bol zvrhnutý sultanát a povstalci utvorili revolučnú vládu - Ludovú republiku Zanzibaru a Pemby. Štát dvoch ostrovov.

Rozvoj udalostí predchadzajúcich povstania a prvé kroky mladého štátu ešte asi všetci dosť sviežo pamäťame, nemusíme ich opakovávať. Je však hodno nazrieť do minulých epoch, lebo to čo sa dnes stalo v Zanzibare má svoje vysvetlenie v jeho dejinách.

Pomenovanie krajiny vydáva sa z jazyka peržského - zenj znamená čierne - a v doslovnom preklade znie: Čierna krajina. V rannom stredoveku dobyli ho Arabi znad Peržského zálivu a zo Stredného východu a po zavládnutí ostrovom vošli na pevninu,

V priebehu dejín Afričania a Arabi tak sa zo sebou pomiešali, že dnes nenajde sa medzi nimi čistokrvného Araba alebo Afričana, samozrejme výnimkou sú noví pristahovalci. Nepomiešali sa len Indovia.

Základom revolučných udalostí, ktoré zvrhli sultanát a zmenili politickú tvárv Zanzibaru bol prefahujúci sa od veľmi dávna konflikt medzi arabskou menšinou a afričkou väčšinou obyvateľstva. Lebo Arabi sa považovali za aristokrádiu tejto krajiny, ktorej patria peniaze, potocy a úrady. Podporovaní Britmi reprezentovali triedu veľkostatkárov, obchodníkov, priemyselníkov. Africkí obyvatelia sú maľorolníci, nájomci, dokéri a nekvalifikovaní robotníci. Indovia sa zaoberajú drobným obchodom.

Zanzibar sa menuje „čiernou krajinou“, ale jeho skutočná farba je barnava, lebo pochádza od klinčekov - púčkov stromu podobného myrtle, ktorý je bohatstvom obidvoch ostrovov. Zanzibar a Pemba žijú z klinčekov, ktorých využívajú 80% celosvetovej produkcie. Na Pembe rastú 3 milióny klinčekových stromov, na Zanzibare milión. Priviezol ich tam jeden zo sultánov z ostrova sv. Mauricia, kam prišli z Molukov. Ročná hodnota zberu klinčekov odhaduje sa na 4 milióny funtów šterlingov. Najväčším odberateľom je Indonézia, kde klinčeky po pokrájaní miešajú sa s tabákom

KLINČEKOVÁ KRAJINA

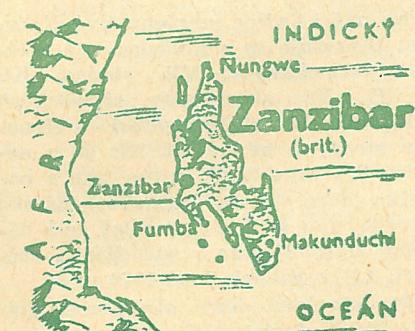
zakladajúc tam cisárstvo Zenj, tiahnuče sa od Somálska do Mozambiku. Po roku 1498 Portugalcii zlomili arabskú nadvládu, ale uplynuli dva storočia a Arabi vytlačili zo Zanzibaru Portugalcov. Vtedy Zanzibar stal sa najväčším na svete trhom na otrokov. Prekvítal tuna obchod s Černochmi. Človek stal menej ako koza a jednali s ním ako so zvieräťom. Briti cestovatelia vtedajších časov a neskôr badatelia dejín Zanzibaru menujú ho „páchnucím“. Zisky z tohto obchodu boli také veľké že sultán Muskatu rozhodol sa v r. 1832 prestať do Zanzibaru práve preto, aby mohol lepšie kontrolovať tranzakcie a istejšie zhrňať zisky. Viac menej v tomto období zjavujú sa v Zanzibare britskí misionári a obchodníci. Zanzibar stal sa svojho druhu vysunutým miestom z ktorého sa šlo na prekutávanie Afriky.

Pod britský protektorát prešiel Zanzibar vo výsledku dosť čudnej tranzakcie medzi Biskarckom a lordom Salisburym. Ako rekompenzáciu za svoje africké záujmy Nemci obdržali od Angličanov ostrov Helgoland na Severnom morí výmenou za obmedzenie ich pôsobnosti na území východnej Afriky len na samotnú Tanganiku. Za účelom získania priazne Francúzska, Angliačania odstúpili od Madagaskaru a zobraťi si Zanzibar, ktorý bol pod britským protektorátom 73 roky. Jednou z charakteristických črt tohto obdobia je to, že len po 26 rokoch vládnutia, začali Angliačania pomýšľať o založení prvej školy na Zanzibare.

Rôzne cesty zanzibarských dejín ponechali stopy na obyvateľstve. Skladá sa Afričanov (200 tis.) Arabov (45 tis.) a Indov (16 tis.). Afričania delia sa na dve skupiny: domorodci „Širázi“, ktorých pôvod siaha najdávnejších dejín, keď v 8. storočí n.l. podrobili si ich Peržania zo Širázu a „emigrantom“ čiže Afričanov - potomkov bývalých otrokov privezených Arabmi z Tanganiky a Niasku na Zanzibar.

do produkcie voňavých cigaret. Z pňov klinčekového stromu faží sa štava, používaná na výrobu vaniliny, nahradzujúcej čistú vanilkú a exportovanú vo veľkých množstvach do USA.

O Zanzibare vratia, že je voňavým ostrovom, lebo charakteristickou korenencu arómu klinčekov je nasýtený vzduch na obidvoch ostrovoch a možno to spôsobuje, že človek po istom období pobytu cíti sa čud-

ne unavený. Tratí energiu a prestavajú ho výbavu úzke tmavé ulice Zanzibaru skoro klenuté, staré domy s masívnymi dverami s teakového dreva jemne vyrezávané a ozdobné mozadznymi hrčami.

Z týchto ulíc a zanzibarských domov plynie ovzdušie tajomstva, zničenia, niečoho starého...

Avšak dobre sa tam bavia posádky plachetníck. Lebo je treba uviesť, že jedným z neodlučných elementov zanzibarskej krajiny je dlhá rada plachetníck, ktoré stoja z neodlučných elementov zanzibarskej krajiny, sú závislé na monzúnoch. Od decembra do februára vejú monzúny zo severo-východu a vtedy plachetnice plávajú z Indie do Peržského zálivu a od apríla do septembra - opačne. Medzi monzúnnymi posádkami veselo trávia čas v Zanzibare. Tak už od storočí. Vietor dejín.

TADEUSZ ROJEK

DEJINY VARUJÚ

Všetko poukazuje na to, že západonemeckých revizionistov nenaúčili ani dela pod Stalingradom, ani povoňové roky. V Nemeckej spolkovej republike už roky prebieha ofenzíva v prospech nemeckého militarizmu a nedávni vojnove zločinci predkladajú odvetný a revizionistický program. Smer udávajú taký istý, ako po prvej svetovej vojne: pokúšajú sa „čestným“ spôsobom poviazať súčasnosť s minulosťou, snažia sa rehabilitovať verejnych vojnových zločincov, usilujú sa prinávratí lesk poškvrnej uniformy Wehrmachtu, nachádzajú najrôznejšie ospravedlnenia pre hitlerovcov a esesemanov.

Niekedy aj táto metóda zlyháva a dokonca v NSR súdy odsúdzujú rôznych menších zločincov za vojnove prie stupky. V poslednom čase sme svedkami procesu vo Frankfurte n/M proti vyššej dvadsaťtich hitlerovským katom v koncentráčnom tábore v Oświęcimie.

Pri tejto príležitosti je hodno spomenúť iný proces spred devätnásťtich rokov, nad vodcami III. ríše, ktorých kaiera a neslávny koniec nemá analogie v dejinách.

HODINY ODBILI POLNOC

Napriek tme už od 42 minút rodí sa nový deň — 9. máj 1945 roku. V budove veliteľstva sovietskych vojsk, na berlinskom predmestí Karlhorst, šéf delegácie zdrteného Wehrmachtu, feldmaršál Wilhelm Keitel podpisuje akt bezpodmienečnej kapitulácie. V Európe sa skončila druhá svetová vojna, alebo podľa niektorých historikov tritisicstosdesaťtretá v dejinách ľudstva.

Spomedzi všetkých účastníkov prohitlerovskej koalície len I. poľská armáda po boku Sovietskej armády dobývala hlavné mesto nepriateľa.

Medzi dýmiacimi pohoreniskami III. ríše zostala len elita zločincov a odstrašujúca dokumentácia tých niekoľkých rokov, behom ktorých hitlerizmus napáchal zločiny nemajúce historický precedens.

NAJVÄČŠÍ SÚD V DEJINÁCH

Dňa 20. novembra roku 1945 o hodine 10.00 v súdnej sieni justičného paláca v Norimberge zahoreli reflektory osvetľujúce fakta, nahé fakta strašlivých zločinov hitlerovcov napáchaných na miliónoch ľudí. V meste, ktoré bolo symbolom a zástavou hitlerizmu, do ktorého rokročne prichádzali vodcovia III. ríše a v ktorom sa rodili norimberské zákony, pred Medzinárodným vojenským tribunálom začala sa posledná cesta hlavných nemeckých zločincov druhej svetovej vojny, tých ktorí zostali nažive. V súhlase s dohodou uzavretou medzi štyrmi veľmocami dňa 8. augusta 1945, v Medzinárodnom tribunále boli zastúpení: Sovietsky sväz, Spojené štáty, Veľká Británia a Francúzsko.

Boli obžalovaní z najťažších priestupkov a spolu s nimi bola obžalovaná nemecká vláda, Wehrmacht a všetky organizácie, ktoré boli ich dielom. Ale ani jeden obžalovaný necítil sa viním.

HERMAN GÖRING (rišský maršál, hlavný veliteľ Luftwaffe, hospodársky diktátor): V zmysle obžaloby necítim sa viním.

HANS FRANK (rišský minister, generálny guvernér časti okupovaného Poľska): Prehlasujem, že som nikdy nespáchal žiadnu vraždu a že vraždy každého druhu mali miesto ako následky rozkazov Hitlera a Himlera a boli adresované priamo ich Krügerom a Globocníkom...

WILHELM FRICK (rišský minister vnútra) necítim sa viním.

ALFRED JODL (šéf štátu hlavného veliteľstva Wehrmachtu): Som nevinny. Po tom všetkom, čo som urobil, alebo čo som musel urobiť, moje svedomie je čisté pred bohom, pred dejinami a pred mojím národnom.

ARTUR SEYSS-INQUART (v dňoch anšlusu Rakúska bol veliteľom polície a bezpečnosti, vnútorne rozvrátil Rakúsko, rišský minister, zástupca Franka): Nie, nie som vinny, atď.

Ostre reakcie prokurátorov drtili ich trúfalosť a istotu, lavina faktov rozbijala obranu. V ich očiach zjavoval sa útok, keď stále ostrejšie črtal sa obraz napáchaných v ich mene zločinov, ale so zvláštnym zamietaním obviňovali iných, najmä neboštíkov.

ROZSUDOK

V utorok, dňa 1. októbra 1946 roku o 15 hod. 45 minutach, predseda Medzinárodného vojenského tribunálu sir Lawrence v mene štyroch mocnosti vyhlásil rozsudok smrti na 12 obžalovaných. NSDAP, Gestapo, SD a SS boli uznané za zločinné organizácie.

Joachim von Ribbentrop (hitlerovský minister zahraničných vecí), biely ako maska, v ktorej jedine obrvy črtali sa tmavou čiarou povedal: Nech boh chráni Nemecko!

Wilhelm Keitel (nemecký feldmaršál, šef hlavného velenia Wehrmachtu), ktorý spolu s Jodlom robili dojem zo starutých a skrčených bližencov, zavola: Prosím vsemohúčeho, aby bol milosrdný pre nemecký ľud...

Ernst Kaltenbrunner (šef velenia rišskej bezpečnostnej služby): — Všetko pre Nemecko!

Alfred Rosenberger (ideológ hitlerizmu a rasizmu, rišský komisár pre východné okupované terény), povedal len svoje priezvisko a odmietol knaza, ktorý ponúkal, že sa pomôdil za jeho dušu...

Julius Streicher (jeden z najhorlivejších antisemitov hitlerovských) s trasúcimi sa kolenami opieral sa o mŕtveho.

O 14 dní neskôr, o 10 hodine, v tmavej, úzkej chodbe norimberskej väznice, oddelenej od ostatnej budovy, k odsúdeným priviedli ich rodiny. Odsúdení stali pod stenou jeden od druhého v presne vymerianej vzdialenosťi troch metrov. Ich tváre boli popolavé ako stena pod ktorou stali. Po obidvoch stranach chodby bdeli vojaci. Po druhej strane stali rodiny. Príšerna ako režim, ktorý stvorili, bola ich rozlúčka. Ešte skôr, pred nimi zomrela ideá, ktorú stvorili a za ktorú kázali zomierať miliónom.

32 milióny zahynuli v bojoch
26 milióny zahynuli v koncentráčnych taboroch
20 milióny zahynuli počas bombardovaní
29 milióny zostali mrázkmi

To je cena, ktorú zaplatilo ľudstvo za to, že príliš neskoro spojilo svoje sily proti ničivým plánom hitlerizmu.

POSLEDNÁ CESTA JEDENÁSTICH

16. októbra o hodine 01 a 11 minutach v telocvični norimberskej väznice započalo sa vykonávanie rozsudku. Odsúdených dovedli jedného za druhým v doprovode strážníkov. Keď vošli na lešenie dávali im na tvár čierne masky.

V poslednom slove na lešení šibenice odsúdení volali, kričali, šepkali...

a žobral o život, nakoľko sa odmietol obliect, dozorevia ho privliekli len v bielizni, a keď mu založili čiernu masku šepkal: Adela, Adela, moja drahá žena! A hned na to kričal: Heil Hitler...

Fritz Sauckel (rišský komisár pre nábor robotníkov z podmanených krajín), kričal najviac zo všetkých: To nemôže byť pravda: Nemôžete mňa obesiť! Páni Truman, Churchill a pápež dostali žiadosti o milosť! Chcem žiť, som nevinný...

Poprava bola mechanizovaná. Americký vojak John Woods, ktorý popravil už 229 nemeckých zločincov, dával odsúdeným na krk slučku, tlačil elektrický gombík, pod odsúdeným prepádávala sa dlážka, povraž sa napínal... a dolu, pod dlážkou, vojenskí, lekári štyroch veľmocí zisťovali smrť.

Na šibenici chýbal Göring. Dve a pol hodiny skôr podarilo sa mu spáchat samovraždu vo väzenskom záchode. Prehľtol ampulku jedu, ktorú mu dal — následkom nepozornosti strážníkov — na väzenskej chodbe hlavný podpaľovač Varšavy, generál SS Erich von dem Bach Zalewski. O 3.10 hodine telo Göringa pripojené k ostatným bolo vyvezené spolu s ostatným autom neznamým smerom.

Len po rokoch verejnoscia sa dozvedela, že tela na automobiloch, po rôznych okružných cestách pricestovali do Mnichova. Tam boli spálené v krematóriu spolu s povrazmi na ktorých odsúdení boli obešení. Popol bol vysypaný do voľaktorej nemeckej rieky.

Norimberský proces mal byť večnou výstrahou nedávnej minulosti, pripomnením bdelosti do budúcnosti a upozornením pre odvetovcov a revizionistov.

ZÁHADNÉ DIEVČATKO

Osemnásť storočí prešlo od tých čias, čo bola balzamovaná. Dnes sa objavila znova a stala sa najväčšou archeologickou senzáciou posledných rokov. Niko nej netušil. Ležala hlboko pod zemou, počúvala výchriče dejín, zmeny v ūdach a mestách a na koniec údery rímskych stavárov, ktorí ju našli pri práci v Grottarossa nedaleko Ríma.

Mala asi osem rokov keď zomrela, a podľa odhadov bola dcérka bohatej rímskej rodiny. Svedčia o tom najdené pri dokonale zachovanej múmie zlaté náhrdelnice, naušnice a prstene. Pri dievčaku nenašli sa nijaké zápisy.

Pred tisíc osemsto rokmi Rím nepoznal balzamovanie a preto dievčatko muselo zomrieť v Egypťe tam asi bolo balzamované, a potom dovezené do Ríma a tu pochované. Je to však zatiaľ neodhalenou záhadou nad ktorou sa teraz sústredili vedci.

★ PERLICKY ★

ŽENY SA VZBURILI

v ženevskej väznici proti zákazu fajčenia, pričom sa odporovali na skutočnosť, že v tom istom ústave zákaz na mužov neplatil. Riaditeľstvo zmenilo predpisy.

0,5 CM DLHSIE

sú dnešné novorodeniatka, než boli deti pred prvou svedovou vojnou — zistili západonemeckí lekári. Aj naše šesťročné deti sú priemerne o 10 cm vyššie ako deti v miestnom storočí.

SEBEVRAZDY

Průměrně 200 000 Američanů se každoročně pokouší a sebevraždu. Ve 25 000 až 35 000 případech skončí tento pokus smrtí. Prohlásil to ve zvláštní zprávě statistický odborník zev označil za vážný společenský problém. Většina osob, které se pokouší o sebevraždu, je mladší třiceti let. Více než polovinu z nich tvoří ženy. Hlavní příčinou sebevražd jsou citové, zdravotní a hmotné problémy.

1007

Naproti někdejšímu Grandhotelu, dnešnímu hotelu Orbis, v samém středu města Lodže, poněvadž na ulici Piotrkowské, z níž už je vi-

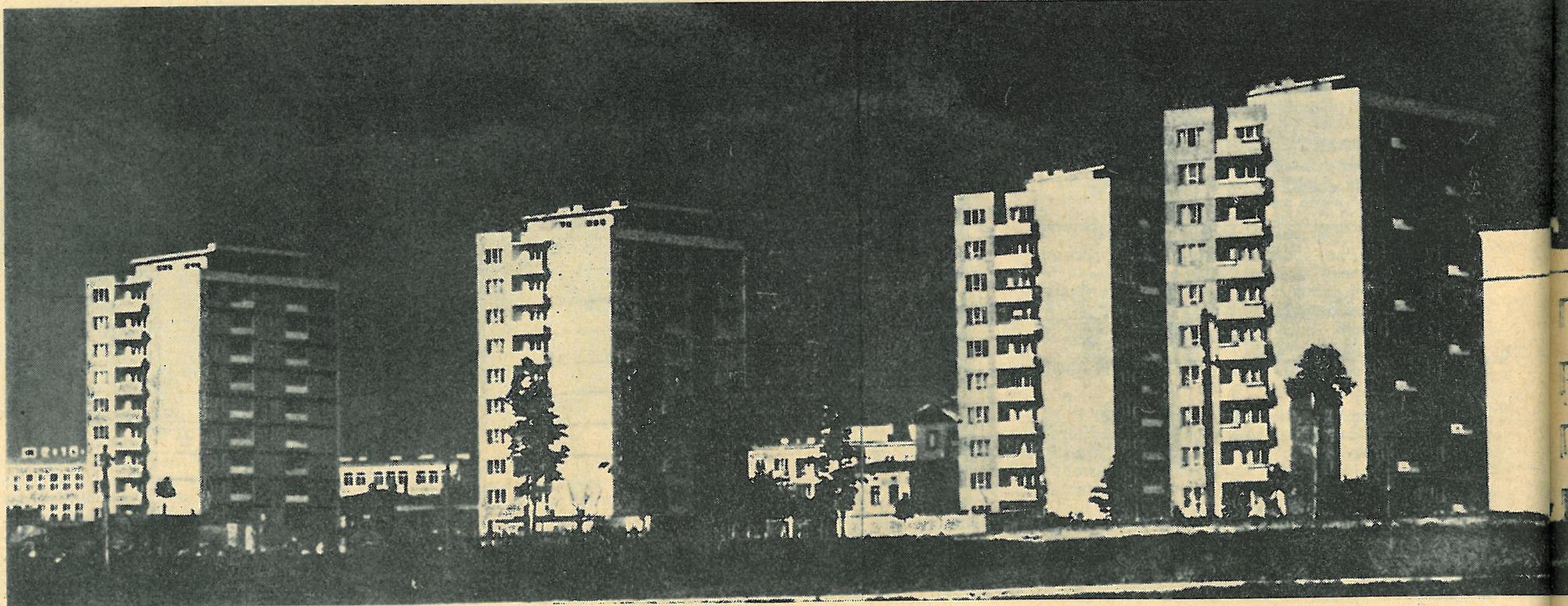
Plesk... Letěla kulička z olova.
Zlý vlk nebude ohrožovat starou
babičku, tak dlouho, dokud ho ob-
sluha nenatáhne.

Starší pokolení vždycky vyčítalo mládeži, že nemá pochopení pro jeho problémy. Starší pokolení v důsledku toho říkalo o mládeži, že je vzdorovitá, neslušná, operovalo epitety jako zhýralci, spratkové a nejmoderněji chuligáni. Co mohl opravdu vědět ten 10 letý sprátek? Když dozvídaly poslední série z automatů na této ulici, a bylo to 19. ledna 1945, jeho otcí bylo také 10 let a byl jedním z 300 tisíc obyvatel kteří přežili válečnou smrť. Dokonce dějiny poválečné Lodže jsou vro tohoto chlapce neurčité, rozmazané. Zvykl si na to, že vedle činžáků, jak např. ten, v němž je střelnice, jsou velké a nové obytné čtvrti, že si mů-

Většina se asi v práci převléká, protože tak „svátečně“ oblečení nemohou vycházet přímo z dílen. Mladé dívky nosí paruky, přišla ke slovu poněkud opožděná, ve srovnání s hlavním městem, pařížská móda. To už není ta Lodž, vrstevnice Tuwima. Básník Julian Tuwim psal o někdejší Lodži: „Mne naučily zlobě a protestu lodžské ulice, lodžská bída, tuberkulózní tváře lodžských dělnických dětí a kontrast zoufalých životních podmínek tehdejších lodžských chudušů a ničemného sádelnatění lodžských fabrikantů. Takovou předválečnou Lodž znal básník a když psal v 1950 roce tato slova, studovalo už v lodžských vysokých školách 20 tisíc dělnických a rolnických synů. Dnes jsou z nich už magistrové a kandidáti nauk a možná, že ani

mužům. Ve skupině do 16 let případá už 100 chlapců na 103 dívky, tedy rovnováha. Znamená to normalizaci a také to, že v nejbližší době bude vzrůstat počet zaměstnanců z mnohačlenných rodin. Tato skutečnost bude mít kladný vliv na zlepšení jejich životní situace, která je dnes horší ve srovnání s rodinami s malým počtem dětí nebo bezdětnými.

V novoročním projevu pro lodžský tisk prohlásila Danuta SKALEJ: „V novém bytě získaly děti sílu a zdraví.“ Mgr. Jacek Surmacki, předseda PDRN Šródmieście prohlásil, že v tomto roce se přestěhují všichni, kdož ještě bydlí v suterénu a podstřeší. Takovéto životní otázky — byty v nových blocích, panorámové biografy, nové školy a jiná sociální a kulturně-společenská zařízení —

dět Plac Wolnošti, nachází se biograf. Promítá se v něm právě film Rozvody nebudou. Vchod do biografu se nachází za nádvířím činžáků. V přízemí těch seskupených domů jsou obchody a dílny. Jedna z těchto místností, a sice ta po levé straně vchodu do kina, hostí střelnici. Může být lehce přehlédnuta při koupi vstupenek, protože ve velkých oknech, vrhajících světlo na mušky vzduchovek jimiž míří mladí chlapci, se odražejí dřevěné kozy, postavené naproti. Plynulý provoz střelnice tím však není nijak rušen, stále je tu plno mládeže. Nevím, kdo měl ten šťastný nápad, ale to je jisté, že to byl člověk se srdcem a duší psychologa. Věděl dobré co podniknout v této houštině někdejších kapitalistických činžáků, aby odvedl mládež od předkinových dialogů a nápadů, které po jejich dozrání a uskutečnění nazýváme chuligánstvím. Mládež tedy střílí do „zlého vlka“ a také do „dobrého zajíčka“. Figurky dělají kotrmelce, panuje všeobecná útěcha.

Avšak to není tím nejdůležitější. Na té střelnici jsem se zeptal jednoho chlapce, vzrušeného podařeným výstřelem. Bylo mu nejvýš 10 let.

— Synku, válka to je střílení, pravda?

— Kdepak — odpověděl — válka to je když se shodí atom.

— A já ti říkám, že válka je střílení...

— A ja tvrd
sport...

— Prosím Vás, kdo by střílel do

že vybrat park nebo trávník k zábavě, že máma a tátá vydělávají a on že se musí učit také o atómu, který jako bomba — to neví tak důkladně — by ho zabil, i celou jeho rodinu. To ví velmi dobře.

Poválečná léta Lodže jsou poznámená úsilím, jehož výsledkem je prsten nových sídlišť, která vyrostla okolo městského centra, Doły, Bałuty, Żubardź, Karolew, Nowe Rokicie, Kurak, Dąbrowa, Widzew Zachód, dále téměř milión obyvatel, celá řada změn k lepšímu, viditelných na ulici, v obchodech, v domácnostech, v továrnách, pro děti i dospělé. Vše to je zásluhou všech. Dělnická třída Lodže, tak jak dovedla kdysi vyuřukovat do ulic a manifestovat proti kapitalistickému útlaku, tak také dovedla hned v prvním roce po válce, velmi těžkém roce, když jsme začínali z ničeho, ohlásit státu, že plynárna překročila o 20% předválečnou výrobu, že elektrárna dosáhla předválečný stav a že textilní průmysl zaměstnává 65 tisíc zaměstnanců a vyrábí měsíčně 10,5 milionu metrů tkanin. Bylo rok roku 1946. Tenkrát ještě zásobovací úřad a odbor pro městský obchod podávaly zvláštní zprávy o tom, co obyvatelé města Lodže obdrží na lístky.

Piotrkowská ulice dnes. Pozdní odpoledne. Po obou stranách na chodnících záplava lidí. V obchodech nával. Kavárny a restaurace jsou přeplněné. Lidé jsou oblečení zámožně, ačkoliv snad nepříliš vkušně. Také zde, přímo u pramene textilu, naše hromadná konfekce čeká stále ještě na revoluci. Dámy v pláštích z plyšů, sem tam se zastříbří na límci perzian. Dvě, nejvýše tři „fufaičky“ na mužských

neznají ten úryvek Tuwimova dopisu, ale určitě čtou jeho poezii a procházejí se po Piotrkowské.

Dlužno se zamyslit, v jakých existenčních podmírkách žijí dnes ti lidé, jež potkáváme na ulici. Bohužel, musím uvést alespoň několik číslic, ačkoliv úvodem musím říci to nejdůležitější: nehledě k rozdílu výdělků, nepříliš velkému, všichni mají najštěnovu stálou, opakují stálou existenci. V Lodži je asi 240 tisíc domácností (rodiin). Z toho 30 tisíc rodin je pěti i více členných. Nad 200 tisíc rodin, více méně v rovnoramenných částech, tvoří jedna, dvě, tři a čtyři osoby. A nyní záleží pouze na tom, kolik osob z rodiny vydělává. Pouze tato skutečnost ovlivňuje příjem rodiny a její životní úroveň. Nutno říci, že čím větší rodina, tím méně — bohužel — podle statistiky, členů rodiny pracuje výdělečně. Avšak z tohoto množství zaznamenáváme pouze 9 tisíc rodin, v nichž výdělečně činnou je jedna osoba a pouze 260 rodin

bez jediné výdělečně činné osoby. Tak tedy tento lodžský břeh býdy je skutečně pouze kapkou z onoho moře předválečné nouze. Ne-předpovídám rychlou likvidaci to-hoto okraje, avšak to mohu tvrdit, že se smrští na nejmenší míru a omezí pouze na osoby někým vydržované, opilce a jiné nespo-kojence a bumelanty. U většiny lidí se budou v rámci stabilních život-ních podmínek, o nichž jsem se už zmínil, tyto životní možnosti zlep-šovat. Nehledě k mnoha činitelům, které podmiňují tento proces, ná-leží se zmínit o jednom, dosti dů-ležitém. V Lodži bylo v roce 1945 o 50% více žen než mužů. Nyní tento poměr činí 120:100. Ve sku-řině po 25 letech 132 ženy: 100

náleží ocenit jako složky této trvalé existence, nepřipočítávané k výdělkům Lodžanů. Kdybychom chtěli dnes popsat všechno to, čím přispěla k lepšímu životu města lidová vláda, vznikly by celé svazky. Pro reportéra je nejjednodušší ukázání určité podrobnosti. Například o sídlíšti na Kuraku. Před sto léty zde byla mytínice. Vybíráno tvrdě mýto, a protože kmet sedlák mnoho těch peněz nemíval, platil naturáliemi. Nejčastěji kuřaty. Dokonce místní krčma se nazývala „Pod kurakiem“ a rozházeným stavením se hromadně říkalo „Piszczybieda“. Tato jména byla opravdu příležitostí a odpovídala skutečnosti. Dnes stojí na Kuraku 10 tisícové sídlíště. Má tři školy, z toho dvě na stupni lycea. Byly postaveny během několika minulých let, nedlouho bude mít sídlíště 17 tisíc obyvatelů. Bude tak velké jak některá okresní města. Totéž, namnoze i více, lze říci o každé lodžské čtvrti. Avšak vratme slovo básníkovi. Julian Tuwim napsal:

„Když jsem v nejkouzelnějším městě na světě Rio de Janeiro zavřel oči před vším co mne obklopovalo, šílený touhou po vlasti opět jsem si ji ztotožnil s Lodží a v básnickém díle, které jsem tehdy psal, žil jsem celé měsíce v Lodži, v městě, které náleží údajně mezi nejošklivější města na světě.“

Lodž se dnes nachází ve stavu generálního přetváření. Stává se městem moderním, plným slunce a zeleně. Toto přetváření na každém kroku nese stopy společného úsilí. Od výstavby celých čtvrtí až po uspořádání střelnice pro mládež v obyčejném činžáku.

MARIAN KAŠKIEWICZ

Uverejňujeme fragment reportáže neznámeho autora „AKO ŽIJE NEZAMESTNANÁ ŁÓDŹ“ z knihy „POLSKIE DROGI“, ktorá je výberom reportáží z medzivojnového obdobia. V úvode Z. Mitznera čítame: „... Nazdávam sa, že uverejnené dnes reportáže majú dvojnasobný význam. Ukazujú skutočnú tvár minulosti. A tiež organizujú. Organizujú vedomie čitateľa v obore pomeru k tejto minulosti ako aj k dnešnej skutočnosti. Lebo predsa pomer k dnešku najmocnejšie môže sa stvárať na pôde porovnávaní. Porovnávam — znamená myslím. Chápať dnešok — to znamená dobre poznáť včerajšok.“

Naša rodina má päť osôb. Manželka nepracuje už jeden a pol roka, ja deväť mesiacov. Keď nás prepustili, smiali sme sa tomu. Predsa mali sme pred sebou celých 17 týždňov. Nazdávali sme sa, že je nemožné, aby za ten čas sa situácia nezlepšila. Ale týždne bežali, podpora sa končila, a nás zachvátil čudný nepokoj a strach pred zajtrajskou. A ten zajtrajsk prišiel ako zlodej v noci. Podpora sa skončila.

Vtedy človek šiel do obchodu. V tom obchode kupoval týždeň a nezaplatal. Nasledujúci týždeň urobil to isté, len v inom obchode. Týmto spôsobom dobehol tri obchody, čiže plne tri týždne žil na účet obchodníkov. Predtým, keď s prácou neboli ešte také fažkosti, obchodník dával na borg niekedy aj celý mesiac, bol toho stovky zlých. Dnes sa to už nedá. Keď sa jeden týždeň nezaplati na druhý na borg nedajú, len v prípade keď obchodník vie, že jedinec pracuje a len mimo-riadny výdavok, ako napríklad zaplatenie nájomného, prinútil ho k tomu, že jeden týždeň nemohol zaplatiť. V opečnom prípade žiadne nariekania nepomôžu.

Teda sa začína druhé dejstvo života nezamestnaného.

Mnohí v tomto období idú žobrať na Bałuty, keď bývajú v Chojnach a opačne. Človek stáva sa žobrakom, len aby žil a dal deťom jesť.

Určitý percent nezamestnaných to sú synovia a dcéry gazdov z dediny, ktorí teraz ako mánrotratne detí, vraciajú, sa na dedinu alebo dostávajú od otca jednorazovo väčšie množstvo peniazí alebo niečo iné a za to si kupujú zamestnanie.

Tretia kategória nezamestnaných žije v tomto období z toho, čo ktorá suseda donesie. A chudobní ľudia sú lútostivi, nedovolia nikomu zomrieť hladom. Jedna v utorok prinesie boršč zo soboty minulého týždňa, druhá vo štvrtok slíže z minulej nedeľe. Nezamestnaní jedia s chutou, až im sa žalúdky pod nohavicami nadívajú.

Štvrtou kategóriou nezamestnaných tou najpočetnejšou sú tí, ktorí neprijímajú dary od susedov a žijú z jednorázových vládných podpôr.

Stav takéhoto nezamestnaného je následujúci: keď kúpi 12,5 kg zemiakov, najskôr vypočítava, podelí, na koľko úst má stačiť. Potom dvakrát denne očistí 10, aby ich uvaril pre päť osôb. Nerozbírá rozdiely či je niekto mladší alebo starší. Všetci dostávajú takú istú porciu.

Horšie, keď zemiaky sú skazené. Vtedy, keď odhodia zemiak ako skazený, na jeho miesto neberú druhý. Okienko zostáva. A ku koncu tých 12,5 kg je toľko napolo hnilých zemiakov, že na uvarenie zostáva často polovička a aj tá nie je taká ako mala by byť.

Najťažšou záležitosťou pre matku je podelenie uvarených zemiakov medzi hladné deti. Pri delbe každý sa cíti ukrivený a svojho práva domáha sa pásťami. Nemyslite si, že sú to detské hádky, zábava. Často je to úplne vážna bitka. V takom prípade nikdy sa nebiju rukami, lebo každý je chorlavy a slabý ako tieň. Chytajú nože, kutáče, železo a hádzu do seba celou silou. A zo čo? Za kúsky hnilých zemiakov.

Vôbec v tejto rodine jeden druhému je na obťaž ako kameň na krku. Sám pohľad na najbližších vzbudzuje temnú nenávisť.

V takejto biede často človeku prichádzajú na um rôzne myšlienky. Keď idem Piotrkowskou ulicou a vidím vo výkladoch nedaleko kina sladkosti, udeniny, šampánske — hned prepočítavam, koľko zemiakov by som kúpil za fľašu šampánskeho, na koľko by mi stačili atď.

Pre laika, dokonca 20. storočia chémia je obradom z pohraničia mágie; vzniká tam niečo zdalo by sa, že z ničoho alebo z niečoho práve opačného, a chemici, ako žongléri, na našich očiach menia plyny na tekutiny, tekutiny na pevné hmoty a opačne; vytvárajú nové formy, často rýchle, ako dotknutím čarodejného prútika.

Rozvoj chémie v Poľsku nastal, dalo by sa povedať, chemickou metódou. Prudko ako explózia: behom nečelých 20 rokov vzrástol devätnásobne — popričom zjavujú sa stále nové zlúčeniny ako by vyrástli spod zeme, rastúce od nuly v tisícky ton.

Od čoho sme začali pred 20 rokmi? Praktický nemali sme ani len počiatky, ktoré sme mali pred vojnou. V skrátke dalo by sa povedať, že sme prišli do ruín chemických továrn. ANI JEDEN väčší chemický závod okrem Chorzowa neboli schopní prevádzky.

POĽSKÁ CHÉMIA VČERA A DNES

Rast v % produkcie niektorých chemických výrobkov v Poľsku
1938 = 100
Umelé hnojiva prepočítané na čisté zložky 453
Kyselina sírová 381
Umele hmoty 83 Krát

rokoch 1938-63 v prepočítaní na kyselinu 100 perc. koncentrovanú, zo 180 tis. ton na 900 tis. ton), a bola počiatkom oboru výroby syntetických vláken.

Ak už máme používať veľké slová hovoriač o chémii, môžme povedať, že po období hrdinstva nastalo obdobie úspechov. Na šťastie máme číslice potvrzujúce slová: keď sme postavili na chémiu už na začiatku dvadsaťročia, len zmeny po roku 1956 usmernili jú na správne koľaje; a v päťročníci 1960-65 investície na chémiu činili toľko, koľko behom uplynulých 15 rokov. Do tejto päťročnice vošli sme už s priemyslom opretým vo veľkej mieru na veľkých kombinátoch. Ale nejedná sa len o množstvo a rozmeru. Zjavili sa nové výrobky, ako napr. syntetický kaučuk v Oświęcimi (1959 rok — súčasná výroba 36 tis. ton), opretý na sovietskej dokumentácii. Vôbec len teraz pohli sa umele hmoty. Roku 1949 vyrobili

XX CHÉMIA

Roky 1945-48: Tarnów, Chorzów, Boruta, Tomasów, Chodaków. Na Západnom území: Jelenia Góra čiastočne Rokita. Poväčšine staré závody, ktoré sa mohli oprieť na dávnych kádrach. Akostne: predovšetkým dusíkové hnojivá a umelé vlákna opierajúce sa na celulóze.

Hrdinské obdobie chémie začína vlastne v druhej etape: rozbudovávaní, v rokoch 1948-1955. Kędzierzyn, Rokita, Oświęcim, Wizów, Gorzów, Tarchomin, Jaworzno, sú tiež našimi chemickými Grunwaldami. Lenže niekedy je ľahšie vyhrať bitku ako vybudovať napr. Kędzierzyn. Bolo to jedno z tých miest, v ktorých naši odborníci našli závody takých rozmerov a druhov, s akými sa dosiaľ nikdy nestrelili. Závody? Horsie, len pozostatky obra; obra, ktorý zostal.

DEVIATE Miesto V SVETOVOM REBRÍČKU

Hodnota ročnej globálnej chemickej produkcie v roku 1962 v miliardoch dolárov

USA	32,5
SSSR	12,6
NSR	6,5
Veľká Británia	5,8
Japonsko	5,7
Francúzsko	4,6
Talianko	3,7
NDR	2,9
Poľsko	1,7
krajiny Beneluxu (Belgicko, Holandsko, Luxembursko)	1,6
Kanada	1,4

Tie roky priniesli nám vyriešenie takých problémov ako kyselina síрова, ktorú správne menujú „krvou chémie“ a je považovaná za jeden z ukazovateľov priemyselného rozvoja (jej produkcia vzrástla v Poľsku v

sme 2.300 tony hmôt, ostatne po väčšine bol to bakelít a fenoplast, roku 1955 — 11.600 tony, roku 1961 — 67.000 tony, v tom už súčasne hmoty ako polivinylchlorid a polistyren. Vlákna umelé a syntetické, ktoré vyprodukujeme roku 1964 nahradia 28,7 tis. ton vlny, 36,7 tis. ton bavlny a 29,2 tis. ton umelého hodvábu. Niekoľko mohol by namietnúť že sem-tam pomohla nám náhoda ako pri tých 100 miliónach ton novooobjavenej síry, druhé v poradí ložiská na svete! — ale predsa to nebola náhoda, ale fažka a namáhava práca geológov, ktorí ju hľadali už od predvojnových čias (pisali sme už o tom); vďaka tomu však vyrábame kyselinu sírovú z najlepšej suroviny, vlastnou poľskou metódou.

Chémia je vôbec revolučným priemyslom, neznáša dlhú stabilitu. Tam má svoj pôvod prudkosť s akou prechádzame teraz na petrochémiu. Je skutočne nutná, keď máme obrovské zásoby uhlia a rovno predsa hlavné dovážame?

Uhlie — to je predsa dlhý investičný cyklus, drahšia práca (dvojnásobne pri tažbe suroviny v pomere k petrochémii), drahšie zariadenia, viac pohltenej energie. Okrem toho nemáme v Poľsku príliš veľa koksujúceho uhlia. Nemôžeme sa tiež, ako napr. NDR, oprieť na hnedom uhlí, naše je, hoci je ho veľa, málo hodnotné. Teda predsa PETROCHÉMIA. Že je nedostatok nafty? Petrochémii môže sa v značnej miere oprieť na zemnom plyne a ten nachádzame u nás v stále väčšom množstve. To po prvé. A po druhé, máme RVHP, ropovod „Družby“, Płock. (O Płockej petrochémii obširne sme písali v minulých číslach).

Chémia — je mladým priemyslom v Poľsku. Veľa úloh stojí ešte pred nami, ale tempo musíme udržať.

Ten tajemniczy kryptomim to nic innego jak tylko powtórzenie harcerskiej letniej akcji obozowej na Spiszu wzorem lat 1962 i 1963. Nie jest to jednak tylko wierne jej powtórzenie, bowiem poprzednie dwie akcje i doświadczenia w czasie ich trwania nabyte stawiają przed harcerzami nowe zadania, zmuszają do wyciągnięcia wniosków i wprowadzenia do pracy nowych elementów, nie rezygnując z tego, co było dobre poprzednio.

W tegorocznej akcji „Spisz” weźmie udział liczna bo kilka tysięcy osób licząca rzesza młodzieży harcerskiej, która pragnie pozostawić po sobie na Spiszu trwałą śląd. W akcji mają wziąć udział pełne „szczepy” z zakładów kształcenia nauczycieli. Są to drużyny starszoharcerskie albo kręgi instruktorskie przy Studiach Nauczycielskich, drużyny młodszoharcerskie i zuchowe ze Szkół Ćwiczeń. Będzie to więc młodzież przygotowująca się do przyszłej pracy wychowawczej i będzie to poza tym młodzież starsza, która potrafi łatwiej nawiązać kontakt z miejscowością ludnością.

Dzięki temu także uda się zapewne znacznie lepiej organizować zajęcia z miejscowymi dziećmi i młodzieżą. Oprócz kontynuowania akcji „zielonych przedszkoli”, znacznie szerzej potraktowana będzie akcja „Lato Wiejskich Drużyn”. Chodzi tu o tworzenie drużyn harcerskich z miejscowością dzieci i włączenie ich w skład obozów, co oznacza udział w obozowych zajęciach. Sztab akcji spiskiej spodziewa się w ten sposób skupić wokół obozów część rodziców miejscowości harcerzy, co stworzyły warunki do powstania Kół Przyjaciół Harcerstwa.

Przekonani jesteśmy, że miejscowa ludność dorosła nie zawiedzie tych nadziei, a nauczyciele nie odmówią pomocy w pracy z młodzieżą.

Harcerze liczą także na zainteresowanie swoją pracą miejscowej młodzieży starszej zrzeszonej w kołach ZMW i nawiązać z nimi bardzo ścisłą współpracę. Wspólnie z ZMW można było z pewnością zorganizować łatwiej kluby, świetlice i inne akcje we wsiach. Spośród ZMW-uowców można było również pozyskać kandydatów na drużynowych dla miejscowościowych drużyn, dla których zorganizuje się specjalne szkolenie w czasie akcji obozowej.

W dalszym ciągu pracować będą we wsiach Harcerskie Gromadzkie Rady Narodowe, z tym że w ich skład muszą wejść miejscowi działacze społeczni i starsza młodzież.

Sztab akcji harcerskiej dąży do tego, by powiększyć liczbę lekarzy obozowych. Pozwoli to tym samym na szerszą skalę umożliwienie miejscowości ludności uzyskanie pomocy lekarskiej. Wiadomo przecież ile sympati zdobyły sobie organizowane poprzednio przez obozy „białe niedziele” i jak wielkim cieszyły się powodzeniem.

Zrealizowanie tych programowych założeń akcji „Spisz – 1964” – aby jak najpełniej – będzie z pewnością dalszym krokiem w kierunku zacieśnienia więzów z miejscowym społeczeństwem, przyczyni się do większego zainteresowania ziemią spiską, pozyska jej nowych entuzjastów, a młodzież obozowej pozostawi nie tylko wspomnienia mile spędzonych wakacji ale także poczucie dobrze spełnionego obowiązku społecznego.

Redakcja ma nadzieję, że nasi Czytelnicy podzielą się z Redakcją swoimi uwagami i propozycjami dotyczącymi tegorocznej obozowej akcji na Spiszu. Piszcie o tym co podobało się Wam poprzednio i czego spodziewacie się teraz. Jak wyobrażacie sobie Waszą współpracę z harcerzami i które założenia akcji – Waszym zdaniem – są najbardziej celowe i pozytyczne.

V Polsku żyje a pracuje dosłownie skupina politycznych ucieczenców z Grecji. Są zoskupieni najmniej w Vroclawiu, Zgorzelcu, Legnicy, Szczecinie, Nowej Hucie, Warszawie a Krościenku.

Polityczni ucieczenci z Grecji naśladowali w naszej krajine w wyniku prenasedowanego za swoje demokratyczne presydentów a boj s monarchistico-faśistickim utlakom.

Vláda Ludowého Poľska vytvorila politickým ucieczencov z Grecia patričné spoločensko-sociálne podmienky. Invalidi a nemocni sú pod lekárskou a spoločenskou opaterou. Mnohí vojakom gréckej demokratickej armády v poľských nemocniciach prinavrili zdravie. Siroty po gréckych demokratických vlastencoch našli srdečnú a starostlivu opateru. Majú zabezpečené vyučovanie a výučbu povolania v svojom materinském jazyku. Všetci ucieczenci obdržali prácu podľa svojich kvalifikácií. Mnohí skončili v Poľsku stredné a vysoké školy.

Pre zabezpečenie kultúrno-osvetovej práce medzi ucieczencami, bol povolaný k životu roku 1953 Sváz politických ucieczencov z Grecia „Nikosa Belojanisa“). Tento sváz má charakter masovej sociálno-kultúrnej organizácie. V podmienkach života politických ucieczencov, sváz je dôležitým ohňom spájajúcim grécku emigraciu s ich krásnou vlastou ako aj stvárnuje internacionálny vychovateľský proces mládeže.

Sváz politických ucieczencov z Grecia má Ústredný výbor vo Vroclavi ako aj 33 miestne skupiny. V 30 klubovnach rozvíja sa bohatá kultúrno-osvetová práca opriatá na spoločenskej pôsobnosti emigrantov, je veľmi široká a všeestranná. Pri Ústrednom výbere a všetkých miestnych skupinách jestvujú spoločenské komisia také ako: komisia osvetovej práce, čítatelstva, ochotnického kultúrneho hnutia, detská a mládežnícka, športu a turistiky. Práce týchto komisií

riadia výbory miestnych skupín ako aj klubové sasoprávy. Systematický sa zbierajú a pracujú v operei o pracovné plány. Nezávislé od komisií jestvujú skupiny prednášateľov, ktorí prichádzajú do stredisek s prednáškami na témy spojené s dejinami a problematikou Grécka ako aj aktuálnymi otázkami spoločenského života v Poľsku.

Klubovne Svazu môžu byť príkladom dômyselného a estetického zariadenia. Každý emigrant sa snaží, aby sa tejto práce zúčastnil. Ženy a dievčatá sú v súčasnosti kroje, učitelia popri hodinách vyučovania, učia ešte dodatočne deti grécky jazyk. Rokročne všetci členovia Svazu odovzdávajú na rozvoj klubovej práce dobrovoľné príspevky, tieto sú výdatným doplnkom prostriedkov, ktorí disponuje Sváz.

Siroko je rozvinuté čítatelstvo. Okrem svojho tlačového orgánu „Dimokratis“, ktorý ako týždeník je vydavaný v Poľsku a prichádzajú do každej rodiny, grécki emigranti čítajú také noviny ako vydávaný v Athénach denník „Awgi“ — orgán lavičarskej demokratickej strany EDA. „Neos Kosmos“ orgán KC KPG ako aj „Pyrros“ časopis pre deti a mládež vydávaný v NDR. Klubovne Svazu sú tiež vybavené tematický hodnotným výberom kníh v gréckom jazyku. Zaujímavé pozicie poľskej literatúry pre jazykové ľažkosti sú čítane spoločne.

Aktívne pracujú 36 súboru z čoho 4 divadelné súbory, 15 tanecných, 4 piesni a tancov, 4 inštrumentálne ako aj detské. Tieto súboru sú veľmi početné, lebo ctižadosťou mládeže a starších je, aby boli ich členmi. Tešia sa veľkým úspechom nielen gréckeho obyvateľstva, ale tiež poľskej verejnosti. Ochotnícke umelecké súboru aktívne sa zúčastňujú všetkých masových podujatí ako festivaly, Dni Vroclaví, Ľudové veselice, akadémie v podnikoch.

Možno nie všetci si uvedomujeme, že od štartu prvého človeka do vesmíru uplynuli len tri roky.

Odryty úzky chodníček do vesmíru zmenil sa na širokú cestu, po ktorej riadili svoje kozmické koráby následníci Gagarina — sovietski a americki kozmonauti.

Už 261-krát obeleli Zem sovietski kozmonauti a 12-krát americki. Viac ako 386 hodín boli vo vesmíre sovietski kozmonauti v tom prvá žena a 19 hod. 38 min. Američanica.

Aké sú ďalšie kozmické predpovede? Korepondenti hlásia, že v Moskve sa vracia o nových letoch tento rok. Pripravujú sa na ne novi kozmonauti. Pripravuje sa nástupkyňa Tereškovej.

Co môžme očakávať? Let s dvojčlennou posádkou? Let niekoľkých kozmických korábov? Alebo budeme snať svedkami inej kozmickej senzácie. Možno poleti koráb bez pilota? Zdá sa, že na to poukazujú sovietske kozmonautické zámery, ktoré začínajú obdobie intenzívnych

výskumov v značne väčších ako doteraz vzdialenosťach od zeme.

Poletia doterajší kozmonauti? Pravdepodobne noví, predĺžujúce zoznam sovietskych kozmonautov. Alebo snáď žena? Všetko poukazuje na to, že na naše predpovede a otázky obdržíme odpoveď zanedlho.

Je už tradíciou, že deň kozmonautov, 12. apríla sovietski vedci oslavujú letmi nových kozmických staníc. Tentokrát bola vystrelená automatická kozmická stanica „Sonda 1“. Má slúžiť ďalším výskumom nad technikou a bezpečnosťou ďalekých medziplanetárnych letov.

„Sonda 1“ letiac obrovským oblúkom okolo Zeme, zároveň vykonala komplikovaný manéver zmeny kurzu. Zdá sa, že vyštartovala z paluby ľažkého satelitu ktorý ju vystrelil do vesmíru cez „tunely“ zbavené väčšieho žiarenia.

Ako vieme, v okolozemskom pásmu vystupuje rádiačné pásma, ktorého žiarenie má vplyv na zmenu vlastnosti predmetov, ktoré sa v ním nachádzajú. Môžme si predstaviť, čo by sa stalo s ľu-

KOZMICKÉ
vekom, keď by sa tam našiel bez zabezpečenia...

V určitých miestach tohto rádiačného pásma, nachádzajú sa „tunely“ v ktorých nie je žiarenie a ktoré umožňujú let k mesiacu a planétam slnečnej sústavy.

K tomu sú však potrebné nie len podrobne vedomosti o samotnom jave žiarenia a geografii rádiačného pásma. Nutne je tiež vybudovanie kozmických korábov vzdorujúcich žiareniu, na palube

FILMOVÁ FOTO-HÁDANKA

Snímk vedľa ukazuje scénu z poľskej filmovej komédie. Udaťte názov filmu.

Rozlúštenie posielajte do dňa 15. mája 1964 na adresu redakcie. Cakajú Vás knižné odmeny.

ROZLÚŠTENIE FILMOVEJ FOTO-HÁDANKY Z ČÍS. 4/64.

Na fotografii bola svetozáma filmová a estrádná herečka — Marlena Dietrich.

Odmeny vylosovali:

V. RYBANSKA — Bratislava, M. PLUCIŃSKA — Jurgów, E. BACHLEDA — Jabłonka, S. GNIDA — Jabłonka.

LIST Z RUMUNSKE

Som čitateľkou Vášho časopisu „Život“. S radosťou čakávam každé číslo v ktorom nachádzam mnoho zaujímavých článkov. Časopisu sa tešia aj moji domáci; ináč v našej dedine Váš časopis je známy a všetci ho so záujmom čítajú.

Končím list a želám Vám hodne zdaru v práci.

ANNA BUJTÁROVÁ
Nadiac — RUMUNSKO

REDAKCIA: Za správne rozlúštenie foto-hádanky odosielame Vám album, ktorý dúfame, bude sa Vám páčiť.

Vela miesta venuje sväz práci s deťmi. Detské súboru sú obklopené mimoriadnou opaterou študujúcej mládeže. Mladí chlapci a dievčata majú zverené úlohy, stretávajú sa s deťmi, organizujú výstavy, výlety, súťaže, zaujímavé krúžky. Casto organizujú večery spomienok a rozprávania o Grécku. Žiaci vyšších tried základnej, školy ako aj žiaci stredných škôl, poskytujú deťom stálú a výdatnú pomoc vo vyučovaní.

Slávnostne sú oslavované gréckymi utečencami všetky historické výročia ako: vznik KPG (Komunistická strana Grécka), EAM (Demokratická organizácia gréckej mládeže) a EPON (Front boja proti hitlerovským okupantom v rokoch 1941-1945).

Nezávisle od národnej tématiky, grécki politický utečenci aktívne sa zúčastňujú politického a spoločenského života našej krajiny. Zúčastňujú sa spoločenských činov, akciach zbierok na stavbu škôl 1000-ročia, Verejný fond odbudovávania hlavného mesta (SFOS) atď.

Sväz politických utečencov z Grécka prevádzka tiež aktívnu činnosť za účelom návratu do svojej vlasti.

Tento návrat je závislý na anulovaní doteraz v Gréku platných fašistických mimoriadnych zákonov, namerených proti zástancom slobody a demokracie.

Smery tejto činnosti sú mnohostranné napr. obracanie sa na vládne orgány a osobnosti politického života v Grécku, medzinárodné organizácie, obširna korespondencia s rodinami, listy sŕot do Grécka atď.

V celej pôsobnosti a úsilií smerujúcom k rozvíjaní bohatého kultúrno-osvetového života, MS a aktív Svázu využívajú rady a pomoc poľských spoločenských a mládežníckych organizácií ako aj národných výborov. Nie je to čudné, poľská spoločnosť výborne rozumie položenie politických emigrantov násilne vyhnaných zo svojej vlasti a preto plní svoju internacionálnu a humannú ako aj čestnú povinnosť voči utečencom.

S. W.

*) NIKOS BELOJANIS — jeden z vodcov demokratického hnutia, zahynul 30.III.1952.

ktorých nachádzajú sa riadiace zariadenia umožňujúce posádku manevrovanie korábom počas letu. Práve „Sonda 1“ v druhom dňi svojho letu uskutočnila takýto manéver meniac svoj kurz.

PREDPOVEDE

Je možné, že „Sonda 1“ je práve prototypom takého kozmického korábu, ktorý vďaka riadiacim zariadeniam dovolí posádke riadiť koráby na kozmické cesty, vyhýbajúc sa oblastiam zvýšeného žiarenia. Určite tiež k výskumom obklopujúceho nás kozmického priestoru slúžia sputníky typ „Kosmos“, ktoré pravidelne už 28-krát boli vystrelené v Sovietskom sváze do kozmu.

Stredom najväčšieho záujmu tu stal sa Národným zhromaždením schválený zákon o voľbach do Národného zhromaždenia Československej socialistickej republiky, do Slovenskej národnej rady a do národných výborov. Súčasne s zákonom do zastupiteľských orgánov Národné zhromaždenie schváliло zákon o voľbach sudev. Pre tieto voľby platia všetky základne ustanovenia ako o voľbach do zastupiteľských orgánov. Doteraz sudev vylasovala vláda a volebný poriadok bol vydaný ako vládne nariadenie.

Zákon o voľbach zachováva základne princípy, na ktorých je vybudovaná československá volebná sústava, ktorej správnosť uplynulé roky úplne potvrdili. Novými rysmi sú ďalšie prehlbovanie volebnej sústavy a zvlášť rozšírenie socialis-

štát Doterajší kozmonauti meno a priezvisko	pomenovanie kozmickeho korabu	dátum staru	čas letu	počet oblieť okolo Zeme
JURIJ GAGARIN — prvý SSSR raketovo-sateliitny let človeka	Vostok 1	12.4.1961	108 min.	1
ALAN SHEPARD — USA	Freedom 7	5.5.1961	15 min.	—
WIRGIL GRISCOM — USA	Liberty Bell 7	21.7.1961	16 min.	—
HERMAN TITOV — prvý SSSR dlihodobý raketovo-sateliitný let	Vostok 2	6.8.1961	25 h.13 m.	17
JOHN GLENN — prvý USA Američan na obežnej dráhe okolo Zeme	Friendship 7 (Merkúr)	20.2.1962	4 h.56 m.	3
SCOTT CARPENTER — USA	Aurora 7	24.5.1962	5 h.	3
ANDRIAN NIKOLAJEV — SSSR a P. POPOVIČ	Vostok 3	11.8.1962	4 doby	64
prvý skupinový let, ktorý bol pripravovaný na „stretnutia“ vo vesmíre	Vostok 4	12.8.1962	3 doby	48
WALTER SCHIRA — USA	Sigma 7	3.10.1962	9 h.11 m.	6
VALERIJ BYKOVSKIJ — SSSR	Vostok 5	14.6.1963	120 hod.	82
VALENTINA TERÉŠKOVÁ II. skupinový let. SSSR	Vostok 6	16.6.1963	71 hod.	49
prvá žena vo Vesmíre				

tickej demokracie. Nový zákon zvyšuje predovšetkým nároky na poslancov všetkých zastupiteľských sborov a zdôrazňuje, aby boli kandidováni len najlepší predstavitelia ľudu, politický najvyspelejší, odborne zdatní a v praxi osvedčení pracovníci.

14. JÚNA VOL'BY

V ČESKOSLOVENSKU

Všetkým občanom sa poskytuje plná možnosť vyjadriť sa k navrhovaným kandidátom, pozmeniť ich a vybrať z viac navrhnutých toho, ktorého považujú za najviac schopného zaisťovať úlohy poslancu v

zastupiteľskom sbore. Pracujúci majú možnosť už predom dobre poznat navrhovaných kandidátov, slobodne sa k nim vyjadriť a účastiť sa na ich výbere.

Volebný zákon novým spôsobom upravuje tiež postavenie a náplň volebných komisií, ktoré sa staviajú komisiami Národného frontu a v tejto funkcií budú organizovať voľby, a dbať na presné dodržiavanie predpisov o voľbach, koordinovať prácu spoločenských organizácií rozhodovať o sťažnostiach na prípadne nesprávny postup pri voľbach atď.

Nový zákon Slovenskej národnej rady o voľbach do tohto orgánu určuje počet volebných obvodov pre voľby do Národného zhromaždenia. Celkom bude zvolených 92 poslancov Slovenskej národnej rady.

V poslednom zasadnutí prezidia Okresnej rady Ludových športových družín v Novom Targu venované vypracovaniu programu práce LZS na obdobie jarno-letné a ďalších krokov smerujúcich k zväčšeniu počtu miestnych skupín LZS a ich členov tento rok.

Zasadania sa zúčastnil predstaviteľ vojvodiskej rady LZS Janík, predstaviteľ LZS zo susedných okresov ako aj tažomník ÚV ČsKS Bronislav Knapčík. Predseda okr. rady LZS v Novom Targu, mgr. Sawicki zdôraznil nutnosť spolupôsobenia zo všetkými organizáciami spoločenskými a politickými pri organizovaní športových podujati. Kalendár tých podujati na obdobie jarno-letné zahrňuje:

1 — volejbalový turnaj o pokáľ Dňa Ludového za účasť 400 družstiev z čoho 100 ženských družstiev.

2 — ľahkoatletický zápas pod heslom „Hľadame nové talenty na dedine“, ktorý dá príležitosť štartu všetkým ktorých zaujíma šport,

3 — volejbalový turnaj v Novom Targu o pokáľ „Podhala“ v období oslav Dňa novotarskej zeme za účasť družstiev iných okresov krakovského vojvodstva.

V súvislosti s olympiským rokom každá miest. skupina LZS má povinnosť organizovať vo vlastnom rozsahu troch športových podujati.

L Z S H L' A D Á T A L E N T Y

Avšak tento rok, v súvislosti s oslavami 20. výročia Ludového Poľska, LZS nebude sa obmedzovať len na organizovanie športového života. Zapoja sa aktívne do podujati a oslav jubilejného roku PRL a do všeobecného frontu spoločenských činov, takých ako stavba vodných nádrží, športových ihrisk zkrášľovania turistických terénov atď. Celenia LZS nemali by chýbať ani v radoch čestných darcov krve. Cestou organizovania vlastivedných výletov mládež mala by sa zoznamovať so zmenami, ktoré malí miesto v krajinke mest a dedin novotarského okresu v období 20 rokov PRL.

Odporuča sa najmä navštěvanie Oravy a Spiša obývaného obyvateľmi poľskej a slovenskej národnosti, neobvykle pohostinných a srdečných voči turistom. Určite je treba nadviazať širokú spolu-prácu so slovenskou mládežou obývajúcou tieto terény. Je potrebná mimoriadna srdečnosť a starostlivosť, aby šport a športové ihrisko v rovnom a peknom športovom boji spájali mládež bez ohľadu na národnosť. Je hodno tuna uviesť hlas učiteľa z Frydmana, Pitka ktorý povedal: „Započal som prácu v miestnej skupine LZS vobec neberúc do úvahy národnosť členov LZS. Bol som a som tej mienky, že či je to Slovák alebo Poliak, počas športových závodov reprezentuje celú dedinu, celé obyvateľstvo. Šport spája mládež na závodach a skoncoval s treními medzi mládežou dvoch národností“.

Okr. rada LZS už niekoľko rokov venuje veľa pozornosti týmto terénom, o ľ. vynaložila veľké finančné prostriedky na stavbu športových ihrisk napr. vo Frydmane, Podwilku a Jablonke.

Na zasadnutí prezidia Okr. Rady LZS rozhodli sa tiež prehlibiť spoluprácu s Československou kultúrnou spoločnosťou a jej miestnými skupinami v práci nad rozvíjaním dedinského športu na Orave a Spiši. Týka sa to tiež organizovania spoločných výletov a spoločne odpracovávaných spoločenských činov.

Tajomník ÚV ČsKS zdôraznil veľký vklad práce Okr. rady LZS v rozvoj športu na oravskej a spišskej dedine oznamujúc ďalší úzku spoluprácu členov Československej kultúrnej spoločnosti v radoch LZS.

Táto črtajúca sa jednota pôsobnosti v ovzduší vzájomnej dôvery a spoločnej práce určite prinesie užitočné výsledky a konkrétné materiálne úspechy, ktoré budú slúžiť obyvateľom celého novotarského okresu.

AZ vstúpia prví kozmonauti na Mesiac, budú mať v rukách podrobnejšie mapy o mesačnom povrchu ako o niektorých oblastiach zeme", hovoria vedci.

Od čias, keď sovietski vedci vyhotovili „fotografiu storočia“ snímku odvrátnej strany družice našej planéty, prestala byť lunatým tajomným, neznámym nebeským telesom, o ktorom hovorili viac básnici ako vedci. Fotografie zaznamenali s veľkou presnosťou nerovnosti mesačného povrchu, s pohoriama, kotlínami („moriami“), piesočnatými planinami.

Co najde ľovek pri pristáti na povrchu Mesiaca? Vedci na túto otázku odpovedajú jediným slovom: „Púšť!“

Ako ukazuje výskum mesačného povrchu rozličnými odrazovými vlnami, je zahalený prikrývkou piesočného prachu. Kozmonauti sa doň zaboria až po členky a miestami až po kolená. Táto vrstva vzniká v dôsledku obrovských tepelných výkyvov, ktoré sa na mesačnom povrchu za dva-sa-tisíce hodín striedajú, od +130°C pri priamom dopade slnečných lúčov na -140°C na neosvetlenej časti povrchu. Z tejto naozajstnej púšte vystupujú vencu nespôsobné kráterov, niektorých obrovských rozmeroch s priemerom až 1400 kilometrov. Strmé skalisté výstupy bývalých sopiek dosahujú takmer výšku Mont Everesta.

Kozmonauti budú musieť byť vyzbrojení okrem skafandru proti tepelným výkyvom aj ochranou proti krupobitiu ustanovené padajúcich meteoritov (tam niesť ovzdušia, a

preto tam meteority nezhoria pred dopadom). Keď niesť ovzdušia, niesť ani kyslíka a k výstroju kozmonautov bude patrī aj kyslíková bomba. Dalej: ich obuv bude opatrená olovenou podrážkou, lebo príťažlivosť Mesiaca dosahuje iba jednu šestinu príťažlivosti Zeme, to znamená, že 100 kg muž váži najviac 18 kg a pri každom normálnom kroku by vyletel do výšky.

A kedy dôjdzie k pristáti na Mesiaci? Američania ho pôvodne plánovali na rok 1968 (v r. 1965 predpokladali obletie ho s posádkou). Werner von Braun už stavia 750.000-kilogramovú raketu Saturn buduje sa tiež 100-tonová kabína. Náklad dosahuje 20 miliárd dolárov. Nuž odklad je veľmi pravdepodobný. Ale i tak veľký deň „X“ modernej vedy — ciel, o ktorom sníval Július Verne pred sto rokmi, je už na dosah. Američania pritom priznávajú: „Viete, čo nájdeme na Mesiaci, až tam pristaneme? Rusov!“

STANICA MESIAC

Vráťme sa však teraz k prvej ceste na Mesiac. Predpokladajme, že kozmická loď s posádkou pristala na povrchu Mesiaca, v strede jeho viditeľnej strany obrátenej k Zemi. Kozmonauti majú skafandre ochraňujúce pred nezvyklým, slabým tlakom atmosféry, ktorý sa rovnakým takmer nulom. Vyzbrojení kyslíkovými prístrojmi, ktoré udržujú v skafandroch potrebnú teplotu, opustili kozmickú loď. Pred nimi sa otvoril ohromujúci fantastický obraz. Čím lepšie si všimajú svoje okolie, tým viac vidia zvláštnosti, ktoré

ré pri prvom pohľade prehliadli. Trhliny a hlboke rokliny, ktoré pokrývajú celý povrch, tiahnu sa tak ďaleko, že si nemožno ani predstaviť, aké sú dlhé. Reliéf Mesiaca je celkom iný ako reliéf Zeme.

Na Mesiaci, ako sme už hovorili, nie je atmosféra, v ktorej by sa mohli šíriť zvukové vlny. Je tam večné ticho. Kozmonauti musia mať teda vmontované do kielce skafandrov miniatúrne rádiové vysielače aj príjemacie stanice. Je úžasná zima. Teplomer ukazuje -160 stupňov. Na lodi sa udržuje stála teplota, aby nezamrzeli lieky, voda a potraviny.

ZEM Z MESIACA

No nielen hviezdy upútali pozornosť astronautov. Medzi hviezdami vyniká jasny modrý disk našej planéty. Zaberá 13,7-krát väčší priestor ako Mesiac na našej oblohe. 72% zemského povrchu zaberá voda, a preto má Zem 6-7-krát väčšiu schopnosť odrážať svetlo ako Mesiac. Osvetľuje tmavý povrch Mesiaca takým jasným svetlom, že sa pri ňom dá dobre čítať.

Zaujímavý bude aj pohľad na to, ako sa jedny hviezdy pohybujú rýchlo, iné pomalšie. Pozorné štúdium pohybu hviezd pozostane.

MESIAC BEZ FANTÁZIE

NOC NA MESIACI

Kozmonauti pristáli na tej časti Mesiaca, ktorá nie je osvetlená slnečnými lúčmi. Obloha je tmavá, a to nielen v noci, ale aj cez deň. Vedľa denneho svetla oblohy na Zemi vytvára vlastne jej atmosféra. Modrá obloha, ktorú vidíme vo dne — je osvetlená zemskej atmosférou. Skladá sa z drobliných čiastočiek — molekúl, mikroskopických prások a molekúl vody vo forme par. Slnečné lúče, ktoré dopadajú do atmosféry, nerozptylujú sa v nej rovnako. Najviac zo všetkých sa rozptylujú modré lúče, a preto je pozadie oblohy na nás na Zemi modré. Osvetlenie atmosféry je také silné, že nám bráni vidieť vo dne hviezdy. Keby Zem nebola obalená atmosférou, bola by obloha celkom tmavá a videli by sme hviezdy vo dne aj v noci, tak ako je to na Mesiaci, kde vidieť aj tie hviezdy, ktoré sú v bezprostrednej blízkosti Slnka.

Keď pozorujeme hviezdy zo Zeme, vidíme, ako sa trblietajú. Je to preto, lebo atmosféra Zeme sa neustále chvyeje. Z fyziky vieme, že svetelný lúč, ktorý prečíada prostriedkami s rozličnou hustotou, mení smer. V astronómii sa tento jav nazýva atmosféra reakcia. Pre neustále striedanie odlišne hustých zložiek atmosféry svetelný lúč, ktorý prichádza od hviezdy k pozorovateľovi, často mení smer. Tak vzniká trblietanie. Na Mesiaci, kde nie je atmosféra, svietia hviezdy priamým, nemenlivým svetlom.

rovateľné z Mesiaca umožní určiť os, okolo ktorej sa otáča Mesiac za 27,3 dňa.

Kozmonauti uvidia voľným okom, ako sa okolo svojej osi otáča Zem. Pohybujúce sa oblaky striedavo odkrývajú alebo zakrývajú zemský povrch.

Ak pristanú kozmonauti na Mesiaci začiatkom noci, bude Slnko pod mesačným horizontom. Prede jeden deň, druhý a Slnko stále ešte nevyjde. Až o 14 dní zažiaria najvyššie končiare hôr. Potom sa objaví slnečná guľa a nastane deň. Mesiac akoby sa odrazu rozdelil na dve časti. Ostré tieňe oddeľujú osvetlené a neosvetlené miesta. Príchod Slnka nijako nezmení jasnosť oblohy. Zostane tak isto tmavá, ako bola v noci. Slnko začne stúpať a o 7 a pol dňa dosiahne najvyšší bod na oblohe. Teplota vystúpi na 120°. Kozmonauti môžu teraz veľmi jednoducho pozorovať „zatmenie Slnka“. Cez tmavé sklo uvidia tenkú červenú žiaru — chromosféru, ktorú zo Zeme vidíme len v čase úplných zatmení Slnka alebo pomocou špeciálnych prístrojov. Z chromosféry vyšľahujú plamene — protuberančie. Okolo chromosféry žiarí striebriatá slnečná koróna.

Tažko je opisať v krátkom článku všetky astronomické javy, ktoré uvidia kozmonauti. Je však isté, že v blízkej budúcnosti vysadnú sovietski kozmonauti na Mesiaci a na vlastné oči uvidia mnohé astronomickej javy tak veľmi rozdielne od tých, na ktoré sme zvyknutí na Zemi.

Prof. K. A. KULIKOV

(POKRACOVANIE)

Pán sa teraz nahneval veľmi a kázał zapriaháť. Posadal i so svojimi sluhami na vozy a letel za nimi, až sa kúrilo, že im všetko odoberie. Tu, ako títo vidia, čo sa robí, povie Lomidrevo:

„No, bračekovci, nechcem im ubližiť; ale len chodte ďalej, ved' ja viem, čo urobím“.

Pod tým časom boli oni zašli už do hory. Nuž tu Lomidrevo skoro natrhal tie najväčšie duby a nimi cestu statočne zatarasil, že pán so sluhami ďalej za nimi nemohol. Tak potom boli na pokoj. Zamiesli Lomidrevovým rodicom časť zárobku, tak i Miesiželezovým a naostatok i Valivchovým.

„Ale chlapci“, vravel už teraz Lomidrevo, „môžem takto ešte nenabudneť. Musíme sa i ďalej pustiť do sveta. Ty, Miesiželezo, urob mne ty z tých ciep jednu valašku, akú ešte nik na svete nemal!“

Ako bola valaška hotová, Lomidrevo chcel sprobovať, či je dosť mocná, nuž ju vyhodil hore do povetria, a kde mala spadnúť, tam nadložil chrábit. Valaška spadla dolu a hned sa mu na chrábe na dvoje zlomila.

„Takto“, povedá, „nepôjde nikde, musíš ju ešte tuhšie umiesť!“

Miesiželezo sa pribral, umiesil mu ju ešte tuhšie. Teraz, keď ju vyhodil, nezlamila sa viac Lomidrevovi na chrábe.

„No takto“, povedá, „už pôjdeme!“ Idú, idú, idú veľmi dlho. Prídu raz do jedného mesta. To bolo cele čiernym suknom obtiahnutó. Vnútri do jedného hostinca, rozkázali si sud vína z pivnice vyvali a popíjali, koľko po-píjali dobrú víncu, až sa raz opýtali, že čo tu slýchať?

„Ach, bodaj by lepšie bolo slýchať“, odpovie hostinský, „naše celé mesto je vo velikom smútku, ale najväčší zármutoč má nás kráľ. Po tieto dni jeho dcéry skapali. Chodili každý deň na jedno miesto kúpať sa a stadiaľ bohvie kde sa podeli. Povedajú da-jedni, že svojimi očami videli, keď traja drakovia pribehli a preč ich unesli. To nik nevie, kde sú teraz, len to vratia, že ich všetky tri tí draci do jednej diery vtiahli a dnu pod zem s nimi sa pustili. Nás kráľ nevie od žiaľu, čo má robiť, a slubuje, že kto-koľvek tie jeho dcéry vynájdzie a ra-tuje, tomu ktorúkoľvek z nich za že-nu dá...“

LOMIDREVO ALEBO VALIBUK

„Keďže je len to“, hovoril Lomidrevo, „tomu sa dá pomôcť. Hybjaj ty ku kráľovi a oznam nás troch, že sa my na to dáme tie jeho dcéry vyslobodíť, ak si len on v slove bude stáť.“

Hostinský hned bežal, čo mu len para stačila, ku kráľovi:

„Najmilostivejší kráľu“, povedá, „priniesol som vám radostnú novinu, len počúvajte!“

„Nuž akúže by si mi v tomto mojom zármutku priniesť mohol?“

„Nuž takú hľa! Práve prišli do môjho hostica traja pocestní ľudia a sputujú sa vám, čo tu slýchať a preč sme čiernym suknom obtiahnutí? Ja som im všetko vyzoprával, nuž mi jeden z nich povedal, že keď je len to, že sa tomu dá spomôcť; a že sú oni hotoví vaše dcéry vyslobodíť. ak

si len v slove stáť budete a každému z nich jednu za ženu dáte“.

Kráľ sa z toho veľmi potešil a hned kázał tých troch cudzincov k sebe došikovať. Naši traja chlapci sa sme-lio postavili pred kráľa a museli im ešte raz všetko rozpovedať, čo, ako sa prihodilo.

„No, najjasnejší kráľu“, povedal Lomidrevo, „to je robota pre nás. Dajte nám vy len nahotoviť dvanásť volov, dvanásť kíl kaše a dvanásť pečicich chleba a k tomu konop a lanu na povraz — a už tamto len na nás a na Boha poručte, my to vykonáme“.

„Všetko čo len chcete, dám vám“, hovoril kráľ. A do druhého dňa bolo všetko hotové.

S tým sa oni vybrali do tých hôr a tam prišli na jednu lúku, kde hovorili, že sa kráľove dcéry prepadli. Tu našli už napohotové, ako by pre nich, jeden domček a hned v ňom sa usalašili.

„Tu nám“, vravel Lomidrevo, „dobré bude a keď dvaja pôjdeme tú dieru hľadať tretí ostane doma a budeť jest varif až povraz súkať“.

Hned prvý deň ostal doma Valivrch a Miesiželezo s Lomidrevom šli do hôr tú dieru hľadať. Valivrch sa dal hned do práce, naznašal dreva, rozložil oheň povesil kotol s vodou nad oheň, nasypal kaše, aj jedného vola posekal a do kotla pohádzal, aby sa variilo. Medzi varením súkalo, koľko súkalo ten povraz a dával po-zor, aby nevykypelo. Raz už bola kaše uvarená a on vníde do koliby, že ju odstaví. Tu mu začne voľač dolu kochom volať:

„A čo ty tu robíš v mojom do-me?“

Valivrch pozrie hore, vidí jednu Lakťibradu: na piad' muž, na laket bradu. Hned sa trocha prečkal, ale mu len ako smelo odpovedal:

„Kašu varím“.

(Pokračovanie nasleduje)

PISZĄ O NAS

Komite Miejski Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Kudowie Zdroju pisze do Zarządu Głównego Czechosłowackiego Stowarzyszenia Kulturalnego w Krakowie:

„Tutejszy Komitet naszej Partii korysta z miesięcznika „Żivot“, który ośobiście przyznany jest miłym miesięcznikiem omawiającym działalność kulturalną i społeczną środowiska Czechów i Słowaków w naszym kraju zamieszkałych. Z uwag osoobiście śledzę każdy artykuł i mimo niekiedy pewnych trudności językowych, gdyż nie znam języka czeskiego, rozumiem wiele artykułów, które są pisane w formie dostępnej dla robotników, chłopów i inteligencji. To jest Wasz sukces, że pismo stało się formą zbliżenia dla wszystkich, którym działalność kulturalno-kształcowa w regionach nadgranicznych leży na sercu. Mimo, że dla mnie osoobiście „Żivot“ to elementarz języka czeskiego i słowackiego, go, z pozostałych artykułów podoba mi się najbardziej artykuł o Pstrażnej. I chyba nie tylko dlatego, podzielam się tą informacją, że Kudowa i Pstrażna to właściwie jeden organizm. Wydaje mi się również, że zbyt mała jest częstotliwość artykułów o życiu kulturalnym, oświatowym z terenów pasa granicznego polsko-czechosłowackiego o analogicznych miejscowościach, podkreślających w czasie sukcesu i osiągnięcia społeczeństwa na danym etapie. Również wydaje mi się, że można aby w piśmie więcej mówić o pieśniach terenów Państwa Czechosłowackiego, podawać informacje o historii ruchu robotniczego w Czechosłowacji.“

Kończąc krótki list, chciałbym Towarzyszom Zarządu Głównego Stowarzyszenia jak również Redakcji miesięcznika „Żivot“ życzyć, korzystając z pierwszej okazji wymiany korespondencji, w imieniu Komitetu Miejskiego PZPR, w imieniu Frontu Jedności Narodu dużo sukcesów w Waszej trudnej i odpowiedzialnej pracy programowej.

Dziękujemy. Proponowana tematyka staramy się coraz bardziej uwzględniać.

Redakcja

BLUDIACI TIEN

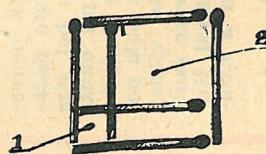
Na našom obrázku vidite šesť dievčatok, ktoré sú skoro jednake. Predsa však by sa vám malo podarit určiť, ktorému z nich patrí tieň, ktorý nedopatrnením zabilúdil hore.

ROZÜSTENIE posielajte na adresu redakcie do 15. mája t.r. Čakajú vás knižné odmeny.

ROZÜSTENIE Z ČIS. 4/64:
Látky: 125 cm, 150 cm.

ZÁPALKY ▼

HUMOR

Rozhovor dvoch priateľov:
— Veřmi sa mi páči tvoja žena.
— Mne by sa tiež páčila, keď by bola tvojou ženou.

Muž žene:
— Nepísal som ti, aby tvoja matka sem neprihádzala?
— Áno, máma práve v tej záležitosti pricestovala.

PISZĄ DO NAS

Ako nám oznamil Ústredný výbor Československej kultúrnej spoločnosti Okresná rada ľudových športových družín (LZS) v Novom Targu obrátila sa s prosbou na Ústredný výbor o nákup ping-pongového stola pre mládež v Nowej Bialej. Podobno prosbu adresoval UV ČsKS, predsedu mestskej skupiny LZS v Nowej Bialej kladne odporučanu predsedom MS ČsKS.

Z tohto posledného listu vysvitá, že napriek usilovným snaham mládeže a slubov Okr. rady LZS, členovia LZS z Nowej Bialej nemôžu sa dočkať tohto náradia, napriek tomu, že na tento účel odoslali viac ako 900.— zł.

Ústredný výbor ČsKS na zasadnej Prezidii dňa 1. marca t.r. rozhodol sa zo svojich fondov kúpiť ping-pongový stôl. Vďaka tomuto rozhodnutiu mládež v Nowej Bialej bude môcť pestovať tento pekný šport, o ktorý je tuveryk záujem.

Je to ešte jeden príklad užitočnej spolupráce UV ČsKS s inými organizáciami, ktorý má svoj vplyv na rozvoj záujmu o šport mládeže v Nowej Bialej a oživí klubový život tejto dedinky.

Pri tejto príležitosti ešte jedna dobrá správa pre Nowu Bialu, ktorá sa strelne určite s veľkou spokojnosťou. Nowa Biala obdržala tiež od UV ČsKS pekný dar — televízor. Prajeme dobrý odber programov.

NOWE POM-Y NA ORAWIE I SPISU

W związku z artykułem „Keby vsade” z 2 numeru Života, Wojewódzkie Zjednoczenie Przedsiębiorstw Mechanizacji Rolnictwa w Krakowie poinformowało Redakcję o planach rozwoju zaplecza technicznego rolnictwa w powiecie nowotarskim.

Plany te przewidują: 1) budowę Państwowego Ośrodka Maszynowego w Nowym Targu w latach 1965 — 66, 2) budowę filii POM w Jabłonce w latach 1966 — 70, 3) budowę filii POM w Lapszach Wyżnych w latach 1970 — 80, 4) przejęcie i przekształcenie w filię POM kuźni kóki rolniczego w Czarnym Dunajcu.

Realizacja tych planów rozwiąże z pewnością kłopoty z remontami ciągników na Spiszu i Orawie, chociaż nie nastąpi to jeszcze tak szybko.

RENTA INWALIDZKA

Dekret o powszechnym zapatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin różniącym prawo do renty i jej wysokość zależnie od tego czy invalidzta powstało z powodu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej czy też z powodu innych przyczyn. Stąd rozróżniamy rentę invalidzką i rentę invalidzką wypadkową.

I. Renta invalidzka: Prawo do jej uzyskania zależy od:
1) Osiągnięcia wymaganego okresu zatrudnienia.

Okres zatrudnienia zaś zależy od wieku pracownika w chwili powstania invalidzty i wynosi dla pracowników:
powyżej 18 lat do 20 lat — 1 rok
powyżej 20 lat do 22 lat — 2 lata
powyżej 22 lat do 25 lat — 3 lata
powyżej 25 lat do 30 lat — 4 lata
powyżej 30 lat — 5 lat
Okres 5 letniego zatrudnienia

PRAWNIK

nia dla pracowników powyżej lat 30 powinien przypadka na okres 10 ostatnich lat przed powstaniem invalidzty lub przed ustaniem zatrudnienia, jeśli zatrudnienie zostało przed powstaniem invalidzty.

2) invalidzta powstałego w okresie pozostawania w zatrudnieniu lub najpóźniej w ciągu 2-ch lat po ustaniu zatrudnienia. Pracownik zostaje uznany za invalidę, jeśli z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizm stał się całkowicie lub częściowo niezdolny do wykonywania zatrudnienia i został zaliczony przez obwodową komisję lekarską do spraw invalidzty i zatrudnienia do jednej z 3-ch grup invalidów.

TEPIMY CHWASTY

Na ogół każdy rolnik z własnego doświadczenia najlepiej wie, że ilość chwastów jest jednym z czynników decydującym o wysokości plonów i że tylko systematyczna walka z nimi może prowadzić do uzyskania dobrych wyników. Każda obca roślina w łanie uprawnionym uważa się za chwast, który osłabia rośliny uprawne i stwarza warunki sprzyjające rozwijaniu się chorób i szkodników.

Tak więc przede wszystkim materiał siewny powinien być wolny od nasion chwastów. Również przed siewem wszystkie zabiegi uprawowe powinny być przeprowadzone z myślą o walce z chwastami. Jeśli to nie wystarcza stosujemy środki chemiczne. Do najczęściej używanych i najbardziej znanych należą:

Pielik: preparat, który niszczy chwasty dwuliściennego wysiewające się wiosną w zbożach jarych i trawach nasiennych. W zbożach jarych stosujemy pielik od momentu wykształcania się pięciu liści na głównym pędzie aż do początku strzelania w zdźbli. Sposoby go przeważnie na terenach o nieustalonej pogodzie i nadmierne wilgotnym klimacie, które często ograniczają skuteczność Pielika.

Dawkowanie: dla zbóż ozimych 1,5-2 kg

Pielika na 1 ha dla zbóż jarych 1,2-1,5 kg Pielika na 1 ha, każdą z wymienionych dawek rozpuszczamy w 400 — 600 l wody. Ciecz opryskową przygotowujemy w ten sposób, że określona ilość Pielika rozrabiamy z niewielką ilością wody na gęstą papkę. Następnie dolewamy pozostałą ilość wody, ciągle mieszając do zupełnego rozpuszczenia.

Pielik E-płynny: niszczy chwasty szerokolistne w pszenicy ozimej i żyta stosowany jest również w kukurydzie przeznaczonej na zielonkę i na użytkach zielonych. Zytu i pszenicę ozimą opryskujemy w okresie od rozkrzewienia rośliny do początku strzelania w zdźbli. Kukurydę opryskujemy bezpośrednio po siewie. Łąki opryskujemy wiosną po zasieleniu. Zabieg możemy

powtórzyć po pierwszym posiekaniu. Dawkowanie: dla pszenicy ozimej i żyta dajemy 0,5-0,9 l na hektar. W kukurydzy 1,5-2,5 l na hektar, na użytkach zielonych 2 l na hektar. Ilość wody do sporządzania cieczy opryskowej wynosi zwykle 600 — 800 litrów na 1 hektar.

Chwastox płynny 30% niszczycy chwasty szczególnie w

owsi i jęczmieniu. Opryskiujemy w okresie pełnego rozkrzewienia roślin do początku strzelania w zdźbli. Sposoby go przeważnie na terenach o nieustalonej pogodzie i nadmierne wilgotnym klimacie, które często ograniczają skuteczność Pielika.

Dawkowanie: dla jęczmienia, pszenicy i żyta stosujemy od 3,5 — 5 litrów preparatu na hektar, dla owsa 2,5 — 4 litrów na hektar. Ilość wody potrzebna do sporządzania cieczy opryskowej na 1 ha wynosi średnio 600 l.

Antyper płynny — 30%: służy przede wszystkim do zwalczania perzu oraz niszczycenia jednorocznych chwastów trawiastych (jednoliściennych) w uprawach buraka cukrowego i pastewnego, lnu i grochu do niszczenia chwastów leśnych. Zwalczanie perzu przeprowadza się zwykle po żniwach lub jesienią. Zwalczanie jednorocznych chwastów trawiastych przeprowadza się w następujących warunkach:

Inż. M. SZWEDO

WŚCIEKLIZNA

(ciąg dalszy z nr-u 4)

Zarazek — wirus wścieklizny przeniesiony przez ślinę wścieklego zwierzęcia — z rany wewnętrznej do nerwów skąd w efekcie dostaje się do ślinianek i wreszcie do śliny.

Okres wylegania choroby zależy poza zjadliwością, także od wieku zwierzęcia. Pierwsze objawy występują między 2 — 8 tygodniem po ugryzieniu. U zwierząt mających jak psy, koty, lisy: małych przeżuwaczy jak owce, kozy i u świń okres ten jest zazwyczaj krótszy. U młodych zwierząt choroba występuje wcześniej niż u starszych. Obraz wścieklizny jest w wszystkich zwierząt jednakowy.

PSY — Okres pierwszy zwany melancholickim. Jest on zazwyczaj nierozpoczynany, gdyż psy w tym okresie stają się kaprysne, często są w złym humorze, chowają się w ciemnych miejscach. Niektóre stale drapią się, często zmieniają legowisko. Te objawy, zwłaszcza w gospodarstwie uchodzą uwagi właściciela. W międzyczasie zwierzę wielokrotnie szuka wody, jednak tylko z trudem mogą niewielką jej ilość przełknąć na skutek utrudnionej polikąmy.

Okres drugi — podniecenie. Po 1,5 do 3 dniach zaznacza się silny niepokój i podniecenie, psy wpadają w szatę,

LEKARZ WĘTERYNARIU

lizają ziemię, gryzą twardy przedmioty, zdradzają chcąc uciec i włóczęstwa. Chory pies zwierzy się bez celu a spotykając obce psy napada na nie nie wydając głosu. Pies taki jest również niebezpieczny i dla innych zwierząt, człowieka napada tylko jeśli jest drażniony. Napady szatę przeplatane są przygniebieniem. Zwykle następuje porażenie krtani, w związku z czym szczekanie staje się ochrypłe. W okresie przygniebienia widokowy może wywołać nowy atak.

Okres trzeci — porażenie. Występuje 4-go dnia od chwilki objawów początkowych. Pies ma stałe otwarte pysk i wywieszony język, w oczach występuje zez. Stopniowo dochodzi do całkowitego porażenia i padnięcia zwierzęcia z wyciekiem.

KOTY — Choroba ma podobne objawy jak u psów. Koty są o tyle niebezpieczniejsze, że bez żadnych opórów, nawet nie drażnione napadają na ludzi zadając ranę zębami i pazurami. Zwykle w 2 — 4 dni następuje u nich całkowity paraliż.

Czechosłowackiego Stowarzyszenia Kulturalnego. Redaguje Kolegium. Redaktor naczelny — Adam Chalupec, Z-ca red. nacz. — Marian Kaškiewicz. Redaktor graficzny — Danuta Tysowa. Redaktor techniczny — Jerzy Nocuń. Nadesłany rekonopisy, fotografie i rysunki Redakcja nie zwrotka. Wydawca: Wydawnictwo „PRASA KRAJOWA” RSW „PRASA”, Warszawa, ul. Wiejska 12, tel. 28-21-11.

Zamówienia i przedpłaty na prenumeratę przyjmują do dnia 15 miesiąca poprzedzającego kwartał — urzędy pocztowe, listonosze i placówki „Ruchu”. Można również zaprenumerować pismo dokonując wpłaty na konto PKO nr 1-6-10020 CKPiW „Ruch” Warszawa, ul. Srebrna 12. Ceny prenumeraty: kwartal: 3 zł., półroczna: 6 zł. Prenumerata za granicę jest o 40% droższa. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” Warszawa, ul. Wilcza 46, nr konta PKO 1-6-10024, tel. 849-58. Oddano do sklepu: 15.III. 1964 r. Podpisano do druku 15.IV.1964 r.

Druk. Zakłady Graficzne RSW „Prasa”, Warszawa, ul. Smolna 12. Zam. 517.

ŽIVOT CZASOPISMU SPOŁECZNO-KULTURALNE

Wysokość zasadniczej renty invalidzkiej jest obliczona w procentach od podstawy wyniku renty (uposażenia z dodatkami) i zależy od kategorii zatrudnienia (praca cięższa i lżejsza) oraz od grupy invalidzty. Najniższa renta invalidzka nie może wynosić miesięcznie mniej niż 600 zł dla renty II grupy zaliczonego do I grupy invalidzty, 500 zł dla renty III grupy invalidzty.

II. Renta invalidzka wypadkowa. Prawo do invalidzki renty wypadkowej przyznaje w razie powstania invalidzty wskutek wypadku w czasie pracy lub choroby zawodowej i nie jest uzależnione od osiągnięcia tzw. okresu zatrudnienia. Może otrzymać ją pracownik w pierwszym dniu zatrudnienia jeśli ulegnie wypadkowi przy pracy lub jeśli choroba powstawała w związku z wykonywaną pracą. Wykaz chorób zawodowych, które dają prawo do renty wypadkowej został załączony do rozporządzenia Rady Min-

istrów z dnia 14.V.1956 r. (Dz. U. Nr. 27 poz. 122). Wysokość renty invalidzkiej wy- padkowej jest również obliczona w procentach od upo- sażenia, jest zależna od grupy invalidzty przyznanej przez komisję lekarską i jej minima są identyczne jak przy rentie invalidzkiej zwykłej.

Zasady postępowania przy zgłoszeniu roszczeń o świadczenia emerytalne:

Organami właściwymi do przyjmowania wniosków o świadczenia emerytalne są wydział rent i pomocy społecznej prezydiów powiatowych, miejskich i dzielnicowych rad narodowych. Do wniosku należy dołączyć dokumenty, uzasadniające roszczenie. Jakie są to dokumenty — wymienia pouczone zamieszczone na formularzu odpowiedniego wniosku, na którym należy zgłosić roszczenie. Formularz taki można otrzymać w wydziale renty.

Mgr W. FERFET

w burakach — przed wschodem roślin uprawnych, najlepiej w ciągu 24 godzin po siewie, w grochu — nie później jak 2 tygodnie przed siewem w kombinacji z zespołem uprawnych przedsięwczyn, w lnie — gdy rośliny mają 10 — 15 cm wysokości.

Dawkowanie: dla pszenicy — przed wschodem roślin uprawnych, najlepiej w ciągu 24 godzin po siewie, w grochu — nie później jak 2 tygodnie przed siewem w kombinacji z zespołem uprawnych przedsięwczyn, w lnie — gdy rośliny mają 10 — 15 cm wysokości.

Motylko — Pielik: służą do zwalczania chwastów w roślinach motylkowych (w grochu, bobiku, peluszu). Niszczy chwasty dwuliściennego — gorgczyce polne, rdesty, tobołki polne, rzodkiew i in. Opryskiwanie przeprowadzamy w czasie kiedy rośliny posiadają ja 7-15 cm wysokości. Chwasty nie powinny posiadać wiecej jak 4 listki. Opryskiujemy w dniach pogodnych, umiarkowanie wilgotnych, cieplnych o przeciętnej temperaturze dziennej 17 — 22°C.

Dawkowanie: na 1 ha upraw motylkowych stosujemy 4 l preparatu rozpuszczone w 600 — 800 l wody. Pamiętajmy, że Motylko — Pielik jest silną trucizną dla ludzi, zwierząt, pstrągów i ryb i dla tego zachowujemy wszelkie ostrożności przy jego stosowaniu.

Inż. M. SZWEDO

KONIF — Pierwszym objawem rozpoczętym się choroby jest zazwyczaj świąd w miejscu ukaszania, zmusza on konie do drapania się i ocierania. Lek i niepokój zjawia się bardzo wcześnie, zwierzęta oglądają się często wokół, mają rozszerzone żrenice, ogryzają wszystko dookoła. Są agresywne wobec człowieka i innych koni. W czasie napadu szatę potrafią wygryzać sobie kawałki skóry. Szybko też następuje porażenie tylnej części ciała i wkrótce śmierć. Przed śmiercią następuje obfite poty.

BYDŁO — Niekiedy występuje niepokój. Na łacie krowy ziewają, ryją ziemię, napadają na inne sztuki. Uwiązanego w oborze usiłują zerwać się z lancucha, biją na ścianę. Większość zwierząt wydaje ochrypły, głuchy i przesiągły ryk. **Zazwyczaj 6 dnia choroby krowa pada.** Często jednak obraz choroby jest nie taki jasny. Zwłaszcza podniecenie bywa mało wyraźne i niezauważone. Połykanie staje się utrudnione, pojawia się wzdęcie, obstanie zatrudniające, zatrzymanie się żadnego oddechu. Jeżeli nie zatrzymie się oddechu, zwierzę zmarze.

Jeżeli nastąpiły objawy wścieklizny, zahamowanie rozwoju schorzenia, a tym bardziej wyleczenie jest niemożliwe. Jednym ze skuteczniejszych sposobów przy użyczeniu jest doprowad

Horár Locki sa zobudil. Konečne obyčajne vstával na svítani, ale tito noc zobudili ho skali od kručeho mrazu, ktorý vyskúšaval svoje sily na starej, drevenej horáni. Len o hodinu zapálili sa na východe ranné zo- re. Les zdal sa byť prázdný. Ľudske kroky skrečaly ako sojky, plášili zver. Ale stopy hovorili o nočných pochodech početných tunu sručich stád, divakov a množstve je- lenov. Pozornosť Lockého upútali však sto- py kuna, úplne sviže stopy, také akoby na- kreslene prvym ľúcom sinka. Pre polovinu, ktorý aké Locki pol života strávil v pralese, stopa kunu pri novom mesiaci bolo živoi nádejom, že sa mu podarí dobyť cennú ko- žušinku známej zložeky. Locki do tohto dia zabil už dvadsaťdeväť kún. Vždy keď došiel k miestu na ktorom kuna skočila na strom, veril v jej tri salta. A tak kalkulo- val, aby štvrté bolo aj jej posledným.

HISTÓRKY, KTORÉ SOM POČUL

TRIDSATÁ KUNA

Préd vojnou za kunu bolo možné kúpiť si kravu. Pre horára to znamenalo veľa. Preto keď Locki prišiel k stromu, pri ktorom sa strácali jej stopy zdvojinasobil osra- žtosť. Zdvihol naušníky, pozrel horu. Ciap- ka mu padla, ale neprerusili svoju arime- tiiku. Jeden z treťichstromov bol štíhly snurek. Vypadal ako jesenný hribik, lebo pod farčou snehu haluče pritulil sa k se- be ďalej viac. Medzi takto túliacimi sa halú- zami v malíčkej medzore, ktorú by nespas- zorovalo oko obyčajného smrteľnika, náslo svoje miesto hniezdo. Na tomto mieste sú- tredila sa celá pozornosť Lockého. Po sne- hových vločkach padajúcich práve z tohto miesta, padarlo sa mu demaskovať skrytého kuna. Locki sa nazdával dokonca, že vidí jej zvedavý nos. Streli. Hukot pomicel sa s kommom snehového dymu. Zahľadil tiečko ako predtým, než Locki prisiel k česicke kuni.

Mladý lovec po výstrele na zverinu a chybeni ešte má obyčajne misaný pocit, rozhorečená a nadecie. Rozhorčená, lebo sa to príliš často opakuje, nádeje, že možno nejaký „zázračný“ šrot trafil do cie- la, prene hocí oneskorené. Locki nemal takéto pohyblnosť. Streliel presne nenu- živo. Teraz zdvihol čapicu, otriasol ju a ešte raz pozrel na korunu smreka. Hniezdo bolo zreteľne viditeľné medzi halúzmi, pre- svítalo odsponi. Ako je vidieť streliel do prázdnego vraničeho hniezda. Tridsiatej ku- ne sa podarilo. Ale po ceste domov začali mu prichádzať v ním iné myšlienky o mŕtvej kune ležacej v tomto hniezde. Mal predsa také pripady: je pravdu, že vtedy čas kuna trčala z hniezda, ale nemôže byť inak?

Neráskodí presvedčiť sa. Po ráňajkach po- slal chlapeca pre Antku Kulasa.

Antek Kulas, bol už starý dedko pome- novaný na okolí takto preto, lebo mu vo- kedy drevo padlo na nohy. Skutočne jeho prievisko bolo Antoni Raczka. Kulas mal talent... Po zemi chodil s obrazmi, rozkroč- mejše ako jazdec. Raz zaučeli nan ran-

ný diviak a prebehol mu medzi tymi noha- mi, ani len o nohavice sa mu neobsnetol. A diviaky boli v Ciemnym Poli uisté do- konca dvojmetrové. Keďže však svedkom tejto udalosti bol len jeden človek neve- rili mu, predpokladalo sa, že sa mu poda- rilo vyškrabat sa na strom. Lebo bol tým chytrý. Často hribari nachádzali pri dubá- koch topánky. Obzerali sa dokola a obyčajne schovávali ich do tašky. Ale zhora bolo po- četný hlas deda Kulasa: „Vráť to zlodieji, nene je to tvore!“ Avšak moralizátorske skut- ky nezaujimali Lockého. On používal Ku- lasa na výtahovanie kuna z hniezda a halú- zi.

Keď chlapiec prišiel Kulas bol chorý. Mu- selo to byť vysoká horúčka, keď v samo- poludne ležal pod svätými obrazami. Ale keď počul o kune, poviedal: príde pred ve- črom! Locki čakal v chatupe, hoci dušu mu fahalo do lesa. Ale bez Kulasa nebolo

hodino tam ist. Kulas je nemoený — vstal, ale asi len preto, aby dostal striebornu dvojžlatku viac ako normálne. Dohoda pred- sa bola uzavretá raz navždy, gentlemanča- kuna, boli peniaze nebola kuna, škrá- juce. Štekali psi. Na deda Kulasa. Locki mu vybehol naproti, obrátili sa začala normálna procedúra, vyznáť topánok a škrá- banie sa na strom. Locki vetakrát videl „opiate chodenie“ Kulasa, ale vždy, tak ako aj teraz prizeral sa ako starý šíkov- ne lezie na snurek. Ale čo sa to stalo? Ku- las zastavil sa pred samou korunkou stro- mu, ztriasol sa a skrikol, že mu je špatne. Locki zmeravel. Odhodil pušku a nadstavil ruky, zapierajúc sa nohami do zeme. Už len to chýbalo — mysel rýchle, padne, neudr- žím. Zabije sa, skrz mňa, skrz tú spre- denú kunu. Kulas sa prestal triasť visel bo- kom, ako nôž narýcho vraznený do stro- mu. Nohy však vydžali, po dlhej chvíli oznámi: „Pán môj už je mi dobré!“ o nie- kolko chvíľ neskôr jeho ruky vytiahli z hniezda kuna, ktorá úplne zamrza. Nalo- žil si ju na hlavu a zosmykol sa s ſíkovne ako obyčajne.

Kto môže vedieť, čo priniesie deň, ktorý sa ešte neskôr? Ale nie protocita hobia- li sa v hlove Lockého keď ťiel od Kulasa. Len-len, že ho odprevali do ohľadu. Star- ċekovi sa podlamovali nohy a na koniec dokonca zatáčal nesiviste tŕat. Locki postal dobre ťelča a pre vodu. Naviac sa však tešil, že Kulas je už v posteli, z ktorej aj ked dostane zimnucu nevypadne, nezabije sa. Všetko skrz tu kunu — mysel. Rozmr- zala teraz pod pazuchou Lockého. Locké sa ponahál. Ešte raz pod ten snurek kde ho gulký. Ale to len Lockému pripominalo tridsiatu kunu, človeka klesajúceho do sne- hu, prevážanie raneného do nemocnice, po- jednávanie na ktorom pytlak dostal dva roky a jeho posledné slova, že Lockého zj tak zabije.

Nemci poplašení telefónom ihned odce- stovali, nechali ich pod stenou. Lebo plu- kovník von Schramke spáchal samovraždu o chvíľu potom ako baron Krenke obzrel si jeho a povedal:

— Ano, to je ten býk, ale ja som stre- lar z inej strany!

Organ britskej konzervatív- skom vojskodstve sú dve ja- será, ktorých hradiny majú výškový rozdiel 80 metrov. Tohto roka tu začali stavat prívođnú elektráreň, ktorej turbiny sa budú krútiť po- mocou vody z horného jaz-era. V mimošpičkovom odo- bí bude elektráren prečer- pavať časť vody späť do hor- ného jazera. Investičný ná-klad pri 150 MW výkone je podstatne nižší ako pri stav- be na niektornej rieke.

HISTÓRKY, KTORÉ SOM POČUL

TRIDSATÁ KUNA

MARIAN KAŚKIEWICZ

SWETIACÍ POLICAJT

Anglická polícia v Derby

(Devonshire) prevádzka zaují-

ma vý experiment. Dôstojník

cestinej služby v zvláštnej vý-

šetrovacej ceste padol výstreľ. Štrnásťa-

ročia v chybnom výstrele nedospela k ve-

domiu barona. Spal po polovačke. Porozu-

mel jej však jeho priateľ plukovník Schramke. Pomrial niečo ēste s dvoma hitlerovecami, zobražali Lockého do pralese a hľadali mu lahačku ist po stopách leteľa. Po nejakom čase padol výstreľ. Štrnásťa-

ročia v chybnom výstrele nedospela k ve- domiu barona. Spal po polovačke. Porozu-

mel jej však jeho priateľ plukovník Schramke. Pomrial niečo ēste s dvoma hitlerovecami, zobražali Lockého do pralese a hľadali mu lahačku ist po stopách leteľa. Po nejakom čase padol výstreľ. Štrnásťa-

ročia v chybnom výstrele nedospela k ve- domiu barona. Spal po polovačke. Porozu-

mel jej však jeho priateľ plukovník Schramke. Pomrial niečo ēste s dvoma hitlerovecami, zobražali Lockého do pralese a hľadali mu lahačku ist po stopách leteľa. Po nejakom čase padol výstreľ. Štrnásťa-

ročia v chybnom výstrele nedospela k ve- domiu barona. Spal po polovačke. Porozu-

mel jej však jeho priateľ plukovník Schramke. Pomrial niečo ēste s dvoma hitlerovecami, zobražali Lockého do pralese a hľadali mu lahačku ist po stopách leteľa. Po nejakom čase padol výstreľ. Štrnásťa-

ročia v chybnom výstrele nedospela k ve- domiu barona. Spal po polovačke. Porozu-

mel jej však jeho priateľ plukovník Schramke. Pomrial niečo ēste s dvoma hitlerovecami, zobražali Lockého do pralese a hľadali mu lahačku ist po stopách leteľa. Po nejakom čase padol výstreľ. Štrnásťa-

ročia v chybnom výstrele nedospela k ve- domiu barona. Spal po polovačke. Porozu-

mel jej však jeho priateľ plukovník Schramke. Pomrial niečo ēste s dvoma hitlerovecami, zobražali Lockého do pralese a hľadali mu lahačku ist po stopách leteľa. Po nejakom čase padol výstreľ. Štrnásťa-

ročia v chybnom výstrele nedospela k ve- domiu barona. Spal po polovačke. Porozu-

mel jej však jeho priateľ plukovník Schramke. Pomrial niečo ēste s dvoma hitlerovecami, zobražali Lockého do pralese a hľadali mu lahačku ist po stopách leteľa. Po nejakom čase padol výstreľ. Štrnásťa-

ročia v chybnom výstrele nedospela k ve- domiu barona. Spal po polovačke. Porozu-

mel jej však jeho priateľ plukovník Schramke. Pomrial niečo ēste s dvoma hitlerovecami, zobražali Lockého do pralese a hľadali mu lahačku ist po stopách leteľa. Po nejakom čase padol výstreľ. Štrnásťa-

ročia v chybnom výstrele nedospela k ve- domiu barona. Spal po polovačke. Porozu-

mel jej však jeho priateľ plukovník Schramke. Pomrial niečo ēste s dvoma hitlerovecami, zobražali Lockého do pralese a hľadali mu lahačku ist po stopách leteľa. Po nejakom čase padol výstreľ. Štrnásťa-

ročia v chybnom výstrele nedospela k ve- domiu barona. Spal po polovačke. Porozu-

mel jej však jeho priateľ plukovník Schramke. Pomrial niečo ēste s dvoma hitlerovecami, zobražali Lockého do pralese a hľadali mu lahačku ist po stopách leteľa. Po nejakom čase padol výstreľ. Štrnásťa-

ročia v chybnom výstrele nedospela k ve- domiu barona. Spal po polovačke. Porozu-

mel jej však jeho priateľ plukovník Schramke. Pomrial niečo ēste s dvoma hitlerovecami, zobražali Lockého do pralese a hľadali mu lahačku ist po stopách leteľa. Po nejakom čase padol výstreľ. Štrnásťa-

ročia v chybnom výstrele nedospela k ve- domiu barona. Spal po polovačke. Porozu-

mel jej však jeho priateľ plukovník Schramke. Pomrial niečo ēste s dvoma hitlerovecami, zobražali Lockého do pralese a hľadali mu lahačku ist po stopách leteľa. Po nejakom čase padol výstreľ. Štrnásťa-

ročia v chybnom výstrele nedospela k ve- domiu barona. Spal po polovačke. Porozu-

mel jej však jeho priateľ plukovník Schramke. Pomrial niečo ēste s dvoma hitlerovecami, zobražali Lockého do pralese a hľadali mu lahačku ist po stopách leteľa. Po nejakom čase padol výstreľ. Štrnásťa-

ročia v chybnom výstrele nedospela k ve- domiu barona. Spal po polovačke. Porozu-

mel jej však jeho priateľ plukovník Schramke. Pomrial niečo ēste s dvoma hitlerovecami, zobražali Lockého do pralese a hľadali mu lahačku ist po stopách leteľa. Po nejakom čase padol výstreľ. Štrnásťa-

ročia v chybnom výstrele nedospela k ve- domiu barona. Spal po polovačke. Porozu-

mel jej však jeho priateľ plukovník Schramke. Pomrial niečo ēste s dvoma hitlerovecami, zobražali Lockého do pralese a hľadali mu lahačku ist po stopách leteľa. Po nejakom čase padol výstreľ. Štrnásťa-

ročia v chybnom výstrele nedospela k ve- domiu barona. Spal po polovačke. Porozu-

mel jej však jeho priateľ plukovník Schramke. Pomrial niečo ēste s dvoma hitlerovecami, zobražali Lockého do pralese a hľadali mu lahačku ist po stopách leteľa. Po nejakom čase padol výstreľ. Štrnásťa-

ročia v chybnom výstrele nedospela k ve- domiu barona. Spal po polovačke. Porozu-

mel jej však jeho priateľ plukovník Schramke. Pomrial niečo ēste s dvoma hitlerovecami, zobražali Lockého do pralese a hľadali mu lahačku ist po stopách leteľa. Po nejakom čase padol výstreľ. Štrnásťa-

ročia v chybnom výstrele nedospela k ve- domiu barona. Spal po polovačke. Porozu-

mel jej však jeho priateľ plukovník Schramke. Pomrial niečo ēste s dvoma hitlerovecami, zobražali Lockého do pralese a hľadali mu lahačku ist po stopách leteľa. Po nejakom čase padol výstreľ. Štrnásťa-

ročia v chybnom výstrele nedospela k ve- domiu barona. Spal po polovačke. Porozu-

mel jej však jeho priateľ plukovník Schramke. Pomrial niečo ēste s dvoma hitlerovecami, zobražali Lockého do pralese a hľadali mu lahačku ist po stopách leteľa. Po nejakom čase padol výstreľ. Štrnásťa-

ročia v chybnom výstrele nedospela k ve- domiu barona. Spal po polovačke. Porozu-

mel jej však jeho priateľ plukovník Schramke. Pomrial niečo ēste s dvoma hitlerovecami, zobražali Lockého do pralese a hľadali mu lahačku ist po stopách leteľa. Po nejakom čase padol výstreľ. Štrnásťa-

ročia v chybnom výstrele nedospela k ve- domiu barona. Spal po polovačke. Porozu-

mel jej však jeho priateľ plukovník Schramke. Pomrial niečo ēste s dvoma hitlerovecami, zobražali Lockého do pralese a hľadali mu lahačku ist po stopách leteľa. Po nejakom čase padol výstreľ. Štrnásťa-

ročia v chybnom výstrele nedospela k ve- domiu barona. Spal po polovačke. Porozu-

mel jej však jeho priateľ plukovník Schramke. Pomrial niečo ēste s dvoma hitlerovecami, zobražali Lockého do pralese a hľadali mu lahačku ist po stopách leteľa. Po nejakom čase padol výstreľ. Štrnásťa-

ročia v chybnom výstrele nedospela k ve- domiu barona. Spal po polovačke. Porozu-

mel jej však jeho priateľ plukovník Schramke. Pomrial niečo ēste s dvoma hitlerovecami, zobražali Lockého do pralese a hľadali mu lahačku ist po stopách leteľa. Po nejakom čase padol výstreľ. Štrnásťa-

ročia v chybnom výstrele nedospela k ve- domiu barona. Spal po polovačke. Porozu-

mel jej však jeho priateľ plukovník Schramke. Pomrial niečo